

KÖZTELEK

KIR. MAGY.
TÉRHEZTUDOM.
TÁRSASÁG
KÖNYVTÁRA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

As országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, felévre 5 frt, negyedévre 2 ft 50 ler.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
1111-ét 25. szám.
Köziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányára 1896. december 19-án (szombaton) d. u. 4 órákor a Közteleken tartandó ülésre.

A tárgyszorozat már közzétételtét a „Köztelek” 99. számában; az ott közölt tárgyakon kívül még elintézésre kerülnek:

a) „Othon” írói kör egy kiküldöttét kér a „Fachschriftsteller Verband” pályadíjának odaítéléséig.

b) A borlini gazd. egyesület kirándulása Magyarországra.

c) Kereskedelmi miniszter leirata a párisi kiállítás tárgyában.

d) Ugyannak a tarifa-bizottsági tagok kijelölése tárgyában.

e) Ugyanaz évi jelentését megküldi.

f) Földművelési miniszter a választmány tagjainak „Magyarország Földművelése” című művét kiküldi.

Gazdasági egyletek országos szövetsége.

A múlt évi III. ország. gazdakongresszusnak a mezőgazdasági érdekképviselet szervezésére kimondott határozata a megvalósulás terére jutottak. Az említett kongresszus eszméi a szűkebben termény talajra találtak, mert csak így volt lehetséges, hogy az idei IV. ország. gazdakongresszuson az érdekképviselet társadalmi szervezése kérdésében még fennálló ellentétet a kölcsönös jóakarattal kiegyenlítve, a társadalmi érdekképviseleti szervezet fő tagozatát: a gazdasági egyesületek országos szövetségét a december hó 13-án tartott közgyűlés nemcsak megalkotta, hanem már megalakulása alkalmával az ország legjelentékenyebb

gazdasági egyesületeit és gazdasági célú szöveteiket magában egyesíteni tudta. A gazdátársadalomnak tehát ezen szervezet megalkotására irányuló törekvése teljes sikerrel megtörtént.

E sikernek a java része kétségkívül az Országos Magyar Gazdasági Egyesület illeti, amely legelőbb gazdasági egyesületi szándékainak megfelelő tervezetet készítetett és amely áldozatkészségével a szövetség alapját megvetette; je kétségkívül része van a sikerben első sorban a tervezetnek már eleve ragaszódo gazdasági egyesületeknek is, a kik eléryükkel a tervezet egyedül helyes alapelveinek integritását megóvták, de engedékenységgükkel és méltányosságukkal lehetővé tették a részletekben aggodalmakat tápláló egyesületek aggodalmait eloszlatását és ezáltal az ő részükre is a szövetséghez való csatlakozást, másodsorban azoknak az egyesületeknek, a kik teljesen objektív maguktartásával a részleteknek kritikája által a szövetség szervezetét az összes gazdasági egyesületek igényeinek megfelelő módon megállapítani segítettek.

A megalakulás után most már elérkezett a munka ideje. A gazdasági egyesületek országos szövetségének a működését most már mielőbb és a viszonyok engede mint szélesebb alapon meg kell kezdenie. Ezért szükséges, hogy a csatlakozó egyesületek mihamarabb megtartván közgyűléseit a szövetséghez való csatlakozásuk biztosítékául szolgáló alapszabály-függeléküket egyletük körében érvényre emeljék és képviselőiket a gazdasági egyesületek országos szövetségének végrehajtó-bizottságába kiküldjék. Vesztelni való idő nincs. A kérdéseknek egész halmaza van a megalakult

szövetségre, a melynek létrehozatalán a magyar gazdaközönség több mint negyedszázad évig dolgozott, míg végre létrejött!

A szövetség megalakulása azonban egymagában még nem elegendő. Szövetségek a gazdasági egyesületeknek a papiroson eddig is volt, most azt át kell vinni a mindennapi életbe; azért szükséges, hogy a szövetség minden egyes tagja most már serényen is közreműködjék a szövetség munkálában.

Szükséges mindenekelőtt, hogy a szövetségi tagok képviselői a gyűléseken szorgalmasan résztvegyenek, mert csak így lehetséges a vidéki egyesületek igényeit megvalósítani. Szükséges, hogy a szövetségi tagok, amennyire anyagi erejük engedi, a szövetség anyagi eszközeit növeljék, mert a szövetség működésében csak úgy lehet kelőben mozogni, ha abban anyagi nehézségek nem gátolják. Szükséges, hogy a szövetségi tagok a szövetségi végrehajtó-bizottság határozatait végrehajtsák, a szövetségi intenciókat megvalósítsák nem kötelezettségből, hanem meggyőződésből és lelkesedéssel, mert a szövetség működése csak ez esetben lesz eredményes. Szükséges, hogy a szövetség mindenkor, mint a gazdaközönség nézeteinek kifejezője, érdekeinek valódi képviselője jelenjék meg, mert csak ez esetben lesz meg a kellő tekintély és befolyása.

Nem kétkelünk, hogy mind ez be is fog következni. És amidőn lelkünk mélyéből üdvözöljük a gazdasági egyesületek országos szövetségét, nem tulozunk, ha abban mezőgazdaságunk jövőjének jobb alakulására az első biztató lépést látjuk, nem tulozunk, ha a szövetségben a mezőgazdasági válság enyhítésének

MAGYAR MEZŐGAZDÁK EGYESÜLETÉNEK Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A szövetséget célja: I. Olcsó közvetítés gazdas. felszerelési és fogyasztási cikkek beszerzéséről. II. Mezői gazd. termények legelőnyösebb értékesítéséről. III. Hitelnyújtás a tagok részére.

Tűz és jég elleni biztosítások kéréstől.

Szűgyűlés:

Mezőgazdák, Budapest.

Hivatalos óra 1/2-1-ig és 2-5-ig.

Árúraktár czímre:

M. Á. V. ny. pályaudvar XX. sz. raktár.

Bizomány-ostály.

Hadseregállítás.

Gabonaeladás.

Értékárnyakok vétele.

Felozott földes kitételek.

Árú-ostály.

Összes gazdasági cikkek a legelőbb minőségben.

Műtrágyák.

Építkezési anyagok.

Gazdasági vasemlékek.

Gyapjú, hizott marha és sertés bizományi értékesítés.

Vetőmag-ostály.

Mindennemű vetőmagok megvétele és eladásra. Erősebb külöldi magvak. Horemagvak bérletelése.

Gazdasági gép-ostály.

M. kir. államas. gégyára mezőgazdasági gépeknek szövetségi képviselősege.

A „bergerdorfi Eisenwerk” teigazdasági gégyár kizárólagos képviselőse.

Adrience Platt & Co. new-yorki kaszáló, maroktró és kéveköto gépeinek kizárólagos képviselőse.

V. Vermorel-féle Éclair-permetező kizárólagos képviselőse.

Csonka Bánk-féle petróleummotorok mezőgazdasági képviselőse.

Mindennemű kipróbált solid kivitelű gazdasági gép jutányos beszerése.

Gazdasági géptelepek, malmok, takarmány-és tejcs kamrak berendezése.

A szövetséget alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „Üzleti Erőstőlő-jét” bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

házánkra nézve a leghatalmasabb eszköz ismerjük. Adja Isten, hogy ebbeli reményeink mielőbb teljesedjenek.

Gazdasági egyesületek országos szövetségének alakuló ülése.

(1896. december 13.)

Jelen voltak: Gróf *Dezseffy Aurél* elnöklete alatt az alábbi gazdasági egyesületek kiküldöttel.

Abauj-Torna vármegyei gazd. egyesület: Harsányi József, dr. Hadik János, Somsy László.

Baranya vármegyei gazdasági egyesület: Otcsecs Géza.

Bors vármegyei gazdasági egyesület Rudnyánszky János, Zongor János.

Békés vármegyei gazd. egyesület: Zilinszky István.

Bihar megyei g. e.: Tisza István.

Borsod megyei g. e.: Melezer Gyula.

Csanád megyei g. e.: Návay Tamás, Tékoy Jenő.

Erdélyi gazdasági egyesület: Hegedüs Sándor, Tokaji László, Deák Ignác, Jakab László.

Erdélyi szász gazdasági egyesület: Meltzer Oszkár.

Győr megyei g. e.: Milkovics Imre, Fischer Kálmán, Werner Márton.

Gömör-Kisbent megyei gazd. e.: Okolicsányi Gáspár, Farkas Abraham, gróf Serényi Béla, Kovács Albert, Szantiványi Ernő.

Héves megyei g. e.: Malatinszky György.

Hont megyei g. e.: Malihá István.

Maros-Torda megyei g. e.: Ilyés Lajos.

Moson megyei g. e.: Balás Árpád, Hensel Árpád.

Magyar Gardák Vácárcsarnok-Ellátó Szövetkezet: Simay Aladár.

Magyar Gazdatisztek és Erdősítések országos egyesülete: Baranyay István, Bálintfi Pál.

Magyar mezőgazdák szövete: Gróf Széchenyi Imre, Brill Mór, Percezel Ferenc.

Nyitra megyei gazd. egyesület: Csádryi Béla, Mezey Gyula, Meskó Pál, Bresztvánszky Kálmán.

Nyitra-ér melletti gazd. egyesület: br. Friesenhor Gergely, Pfitzner Sándor.

Országos magyar gazdasági egyesület: Bernát István, Bujanovics Sándor, Cserháti Sándor, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, György Endre, dr. Hagara Viktor, dr. Hutya Ferenc, Kodolányi Antal, Kvassey Jenő, Libits Ador, Rubink Gyula, gr. Szapáry Gyula, Seitovszky János, Szilassy Zoltán, Zselenski Róbert.

Országos közösönös biztosító szövetkezet: Dezsöffy Árpád, Szényi Zsigmond, Pispóki Emil.

Pest vármegyei g. e.: Gróf Károlyi Sándor, Hájós József, Taly István, Serfőző Géza.

Sáros megyei g. e.: Bujanovics Sándor.

Sopron megyei g. e.: Sugár Sándor.

Somogy megyei g. e.: Chernel Gyula, Somsich Andor, Makfalvy Géza.

Szatmár megyei g. e.: Domahidy István, br. Vácsy József.

Szepez megyei gazd. e.: Kohán Lipót.

Szolnok-Doboka m. g. e.: Fejérváry Károly, Simó Lajos.

Tolna megyei g. e.: Molnár József, Kovács S. Endre.

Torontál megyei g. e.: Marton Andor.

Veszprém megyei g. e.: Lintner Sándor, Hunkár Dénes, Orváry Ferenc és az OMGE. tisztikara teljes számban.

Gróf *Dezseffy Aurél* az OMGE. elnöke az alakuló ülést a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyűlés! A midőn van szerencsém a gazdasági egyesületek tisztelt ki-

küldöttel üdvözölni, örömetem kell kifejeznem, hogy ily szép számban jelentek meg, e körülmény az úgy iránti érdeklődésről tesz tanúbizonyságot. Szabadon egyuttal a vállalkozásunk kifejezését adom, hogy a mai tanácskozányunk eredménye lehetőleg a szövetség megalakítása lesz. Ezek óta foglalkozunk ezen kérdéssel úgy a nagygyűlésünk, mint a gazdakongresszusokon is. A vidéki egyesületek nagyrésznél is az OMGE-vel is önjánra ezen szövetség létrehozása, ez kivált azért, hogy igazgató-választmányát a szövetségbe léptetve gazdasági egyesületek kiküldöttével kiegészítse, felrészese, ekként sokkal élenkőbb bélétele, tevékenyebb működése lesz ezen választmányunk azzál, hogy a vidéki egyesületek képviselői a vidéken egyesületek körében felmerülő fontos kérdéseket is időközben itt felszínre hozták a inkább foglalkoztatott gazdasági érdekeket érintő kérdések és eszmék tisztázása.

Mindezzel tehát, mi a gazdasági érdeklődésünket kérdése törvényhozási utat szabályozatánk, e szövetség fogmá azt helyettesítjük. (Helyeslés).

A tárgyalás sorrendjére néve azt ajánlja, hogy előadó olvassa fel előszörban azon egyesület névsorát, melyek feltétlenül hozzájárultak a szövetségnek az OMGE. választmánya által módosított alapszabálytervezethez s azután azon egyesület névsorát, melyek egyben-másban más álláspontra foglalnak el. Majd a tervezet egyes pontjai feltárgyaltatván, azokra az egyesületek kiküldöttel észrevételeiket megteszik. (Helyeslés).

Rubinek Gyula előadó: a mai alakuló nagygyűlésre képviseltele bejelentete 31 gazdasági testület, amelyek közül 20 az alapszabálytervezet részleteiben is elfogadják és pedig: a Szatmár-megyei-, Moson-megyei-, Bars-megyei-, Pest-megyei-, Szepes-megyei-, Veszprém-megyei-, Gömör-Kisbent-megyei-, Bereg-megyei-, Somogy-megyei-, Sáros-megyei-, Torda-Aranyos-megyei-, Arad-megyei-, Csanád-megyei-, Tolna-megyei-, Bars-megyei gazdasági egyesületek, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, Magyar mezőgazdák szövetekezet, Országos Kölesönös Biztosító Szövetkezetek a Magyar Gazdatisztek és Erdősítések országos egyesülete és a Magyar Gardák Vácárcsarnok-Ellátó Szövetkezet.

az alapszabálytervezet általánosságban elfogadják, de a részletekre néve módosítást ajánlanak:

Nyitra-megyei-, Maros-Tordamegyei-, Győrvidéki-, Szolnok-Dobokamegyei gazdasági egyesületek.

Az Erdélyi és Bihar-megyei gazdasági egyesületek általánosságban elfogadják; tehát az alapszabálytervezetet nem fogadják el; a Sopron-megyei-, Békés-megyei- és Hont-megyei-gazdasági egyesületek.

Álláspontra nem jelentek a Abauj-Torna-megyei-, Somogy-megyei és Nyitra-megyei gazdasági egyesületek.

Gróf *Dezseffy Aurél* elnök felkéri azon kiküldöttet, a kiknek egylete még nem nyilatkozott s itt képviselve vannak, az iránti nyilatkozattételre, hogy általánosságban elfogadják-e a tervezetet.

Meltzer Oszkár az Erdélyi szász gazdasági egyesület kiküldöttje a következő egybeszűletet nyújtotta be, melyben kijelenti, hogy az alapszabálytervezet általánosságban elfogadják s a részletek tárgyalásánál az egyes pontokra vonatkozó észrevételeit meg fogja tenni.

Galgóczy Károly mivel a javaslatot a jelenlevő gazdasági egyesületek többsége elfogadja, indítványozza szűl, hogy a sorrend követőit mondja ki azon alakuló gyűlés, hogy az alapszabályt elfogadó 20 gazdasági egyesülettel a szövetség megalakul.

E tény megtörténte után kérjük fel az illetőket, a kik bizonyos változtatásokkal

fogadták el a tervezetet, hogy a változtatásokat adják elő és előszörban tanácskozányokat a felét, hogy mely változtatásokban egyeznek bele. Szó mindenképpen változtatással, minden egyet, mely ezen téren működni kíván, szívesen lát a szövetségben. (Helyeslés).

Tisza István egy helyreigazító megjegyzést tesz. Az előadó által felolvasott jelentésben a Bihar-megyei gazdasági egyesület úgy van feltüntetve, mint a mely nem fogadják az alapszabálytervezet. Egyesületet nevében szóló kijelenti, hogy az alapszabálytervezet részletes vita tárgyát elfogadja; a Bihar-megyei gazd. egyesület csakis fentartotta magának a szövetségbe való belépést arra az esetre, hogy a részletes vita folytala után meglátja, hogy agyalja mennyiben vételek figyelembe. A maga részéről indítványozza, hogy az alakuló ülést minden diskusszió nélkül az alapszabálytervezet részletes tárgyalásába foglalja bele.

Kijelenti egyébként, hogy a legnagyobb készséggel fog odatérkedni, hogy az agyalók kiegyenlítésére és mindent el fog követni arra nézve egyesületében, hogy ez a szövetség legyen.

Domahidy István, a Szatmár vármegyei gazdasági egyesület kiküldöttje kijelenti, hogy a tervezetet általánosságban, részletes tárgyalás alapjúl elfogadja.

Gróf **Hadik János** az Abauj-Torna vármegyei gazdasági egyesület kiküldöttje szintén feltétlenül hozzájárul a szövetség eszméjéhez és a tervezetet részletes tárgyalás alapjúl elfogadja.

Jakab László az Erdélyi gazdasági egyesület kiküldöttje szintén kijelenti, hogy egyetértően irásban is benyújtja javaslatait elfogadásra esetén az Erdélyi gazdasági egyesület is belép a szövetségbe.

Sugár László, a Sopron vármegyei gazdasági egyesület kiküldöttje a fenfőleg felírtakat kijelenti elosztani felszólással. Egyesületet ugyanis kijelente, hogy a szövetség létesítését örömmel üdvözl, azelőtt szintén hozzájárult az alapszabálytervezetnek bizonyos arányokban módosítását ajánlja. A részletes tárgyalás alkalmával az illető pontoknál meg fogja tenni észrevételeit.

Gróf *Dezsöffy Aurél* elnök: a felszólalók nyilatkozatait folytat kijelenti, hogy az alapszabálytervezet részletes tárgyalás alapjúl egyhangulag elfogadtatván a Gazdasági Egyesülettel Országos Szövetségbe megalkatunk tekinthet. (Helyeslés).

Most következnek az alapszabálytervezetnek részletes tárgyalása.

Rubinek Gyula előadó olvassa a tervezet 1. §-át, melyet az alakuló gyűlés változtatlanul elfogadott.

Rubinek Gyula előadó olvassa a 2. §-t.

Tokaji László: az Erdélyi Gazdasági Egyesület ezen tervezet 2. §-ában nem látja szükségesnek megvitatni a szövetség célját, emellett fogja azt a proposíciót teszi, hogy fejezze ki az alakuló gyűlés e szakaszban a föbb ezeket, a melyeket ezen szövetség, mint országos autonóm testület előjúl kitűzött. A szövetség, mint erkölcsi testület hatásköre egyes, a gazdaközönöség érdeklő országokra, kérvényozva a szövetség célját vonatkozó állásfoglalás, öleli fel. Ez konceptualitásuk a 2. §-nál.

Meskö Pál mint a véleményben van, hogy akként, a mint az Erdélyi gazdasági egyesület kívánja, a szövetség célját precizírozni a részletek kiterjedőleg lehetetlennek. Hissz egy gazdasági egyesület sem képes meg a legnagyobb mértékű stríkt megállapítani, mert ez nagyrészen függ az adott körülmények és viszonyoktól. Szűlő elölegnek tartja, a mit a mezőgazdaság összes érdekeinek egyöntetű és országos képviselőket kitétel fejez ki a pontban.

De szóló a második szakaszban kikaparja fejezni azt, ami kifejező az alapszabály egész során nincs. Hogy mégis benne legyen világosan, a minden agrárly megsejzintetlenség, kéri bevenni a szakaszba a következőt:

Önálló működésük és szabad tevékenységük teljes egészében hagyása mellett.

Tokaji László: Nem találja helyesnek hogy egy ily országos intézmény alapszabályaiból célul azt vegyék fel, hogy a szövetséget megalkotják s néhány óvadattal frisszal írják körül a fontos az. A szövetség, mielőtt megalkotnák a szövetséget megalkotják, nem ezé többé. Pöntartja indítványát és kéri második szakasznak precízebb szövegezését.

Makfalvy Géza: Az erdélyi gazdasági egyesület indítványához nem járhat hozzá azon okból, mert ezen tervezet második része az OMGE. alapszabálytervezetének és a második szakasz végén hivatkozások tartéként az első rész második szakasza a) pontjára, ahol ki van fejtve, hogy mi ennek a szövetségnek a célja. Ami a nyitraimegyei gazdasági egyesület észrevételét illeti, ehhez azon gazdasági egyesületek is hozzájárulhatnak, amelyek a szövetségi tervezethez föltétlenül hozzájárultak, de meg azok is, amelyek némi részben módosítani kívánják a tervezetet, hozzájárulhatnak azért is, mert a nyitraimegyei javaslatl autonómiájuk teljesen sértetlen marad. Ezért azok csak helyesléssel veszi a nyitraimegyei gazdasági egyesület kiküldöttjének indítványát és azt elfogadja.

Gr. Desseuffy Aurél elnök: határozattal kimondja, hogy az alakuló ülés az alapszabálytervezet második szakaszát a Nyitraimegyei gazdasági egyesület módosításával fogadja el, mellőzve az erdélyi gazdasági egyesület indítványát. (Helyeslés.) Most következnek a harmadik szakasz.

Rubinek Gyula előadó: (olvassa a 3. §-t.)

Az alakuló ülés a szakaszt egyhangúlag elfogadja.

Rubinek Gyula előadó olvassa 4. §-t.

Féjérdy Károly: a szolnok-dobokamegyei gazdasági egyesület minden szöveget fel. A negyedik szakasz azt mondja, hogy a szövetségre lépő gazdasági egyesület köteles legyen egyszerűsített alapító tagja lenni az OMGE-nak, szerinte elengedő volna azt kívánni, hogy az OMGE-nel rendelés tagja legyen.

Tisza István: Hozzájárul előtte szó indítványához, de még egy rövid észrevétel tesz e szakaszra, mely a második bekezdésében azt mondja, hogy:

„minden magyar gazda azáltal, hogy valamely szövetséges gazdasági egyesület tagja lesz, tagja lett egyáltalán a szövetségnek is stb.” Erdemlög nincs ehhez észrevétel, de utal arra, hogy az egész tervezet terminológiája szerint mindenütt, a hol e tervezetben tagról van szó, ott egyetlen kell érteni. Ez tehát némi félreértésre adhat alkalmat, talán lehetne ide más kifejezést tenni, vagy az egészet elhagyni.

Rubinek Gyula előadó megjegyzi, hogy a kitétel a Pestmegyei gazdasági egyesület egyes kérésére vétett fel már a IV. országos gazdakongresszus megelőzőleg és azóta megmaradt a tervezetben.

Dr. Hagara Viktor: Meltőztassék oda tenni, hogy *közvetve* tagja lett s ekkor elég lenne *de* Tisza Istvánnak is az a Pestmegyei gazdasági egyesület is. (Helyeslés.)

Majláth István szerint kizárólag az egyesület lépnek szövetséges és tagsági viszonyba. Ellenmondást láthat e pontban, mely szerint a szövetséges egyesület tagjai, mint a szövetség tagjai tűnhetnek fel. De egyáltalán az egyesület autonómiáját is sértve látja abban, hogy alapító tagokul belépni kötelezettek; különösen akkor méltánytalan en a

kívánság, midőn a gazdasági egyesület vagyis honok állózat azért, hogy a szövetség létrehozzon. Indítványozza, hogy ezen kötelezettség, illetve szakasz hagyassák ki a tervezetből.

Tokaji László: szintén a mellött van, hogy hagyassák ki e szakasz, mint felesleges.

Füster Sándor: A nyitraivölgyi gazdasági egyesület a tervezet e részét, mely a tagságra vonatkozik, általánosságban sem fogadhatja el. Nem érti, miért tétetik függetlenül a szövetségi tagság az OMGE-be való belépésről. Hozzájárul Majláth István indítványához.

Szörjécs Géza: A negyedik szakasz második pontjára felhozott agyálkyra válaszol, s egyuttal kijelenti, hogy elfogadja dr. Hagara Viktor indítványát. Hogy miért vette föl egyelőre a tervezetbe e szakaszt, ezt a következők indokolta. Kívánatos, hogy minden gazda, ki valamely gazdasági egyesületnek tagja áthata érze magát azáltal, hogy ő az összes magyar gazdával összefüggő egész képez. A második indok az, hogy az alapszabály tervezet szerint a szövetséges egyesület tagjai az OMGE. részé vehetnek szakszabályi ülésekben is s ez a körülmény megkívánja azt, hogy a szövetséges egyesület az OMGE-nak is tagja legyenek.

Mészó Pál a nyitraimegyei gazdasági egyesület nevében hozzájárul ahhoz a nézethez, hogy ezen kitétel, miszerint tartozik az illető az OMGE. alapító tagjai sorába lépni, kihagyassák, mert az OMGE. nem szorult arra, hogy valakit kényszerítsen a belépésre; a ki felozza az OMGE. célját, az be is fog lépni minden proszki nélkül. De van itt e szakaszhoz szólnak is észrevétel. Itt az van monda, hogy az egyesület tagjává a szövetségbe a meg és a független az alapszabályba felveszi; a független pedig az van monda, hogy egyszerű közgyűlés határozattal kélphet. De ha kélv valamely egyesület, akkor tartozik az alapszabályokat is módosítani, ez pedig a kélvését nem megnehezíti. Azért, hogy az egyesület részben összehangba lépjen, a nyitraimegyei gazdasági egyesület a következők stílus módosítást ajánlja az alapszabálytervezetbe bevenni.

„Minden egy vagy több törvényhatóság területén működő gazdasági egyesület vagy a mely megyében gazdasági egyesület nincs, gardakör, mely a jelen alapszabályok megtartására magdi közgyűlési határozattal kötelezi, illetve a jelen alapszabályok Függeléké képező III. részt elfogadja, közgyűlési határozattal alapozott kiképzésű résznek jeli ki, a gazdasági egyesület országos szövetségének tagjáná válik.”

Ily értelemben ajánlja e szakasz módosítását.

Zimlinsky István: Ellenfélben előtérzőlökkel helyesli azt, hogy bent van a tervezetben az, hogy minden szövetségekzi kívánó gazdasági egyesület egyuttal az alapító tagja is legyen az OMGE-nak. Hiszen ez így is van, állig van gazdasági egyesület, a mely ne volna az OMGE-nak alapító tagja.

Tisza István: A nyitraimegyei gazdasági egyesület indítványához sző s azt hiszi, hogy a mint ragaszkodunk azon elvhez, hogy közgyűlési határozat alapján kiléhesen lépni a szövetségből, akkor nincs gyakorlati érteleme annak, hogy a belépés alapszabály módosítással történjék. Sző a maga részéről erre sulyt nem helyez, de tudja, hogy hogy több egyesület van az országban, a mely sulyt helyez arra. Legyűnik tehát tekinthet ezen egyesületekre s osszassuk el az agyálkyat azzal, hogy a negyedik paragrafus szövegébe alapszabályába helyett „közgyűlési határozattal” kifejezést tegyünk. A függetlenek hagyják el.

Gróf Hadik János ugyanilyen értelemben szőja fel.

Gróf Desseuffy Aurél elnök felvilágosításképpen megjegyzi, hogy minden egyesületre nézve a szövetség viszonylatból folyó egyes ügyekben könnyebb az eljárás, ha a függelék beveszi alapszabályba. Azért annak kihagyását nem tartja opportunusnak.

Gróf Hadik János: Abau-Torna vármegyei gazdasági egyesület nevében tiltakozik az ellen, hogy köteleztessek az egyesületek tagjai az OMGE-be belépni, mert szerinte a szövetség megalkotásával több közük a gazdasági egyesület tagjainak az OMGE-hez nincs, mint bármely más taggyűléséhez. A vezérszerep, a befolyás ugy is meg lesz adva.

Forster Géza: Megjegyzi, hogy a szövetséges léptet gazdasági egyesületnek eddig 49 megyei gazdasági egyesület tagja volt, tehát csak három megye egyesület van, melyre a szóban forgó határozat vonatkozik fog, s az együtteséget csak akkor kéri el, hogy ha ezen három egyesület is be fog lépni.

Rubinek Gyula előadó: Szintén ezen kérdéshez kíván szólni s indokolja, hogy az OMGE. igazgató-választásmánya miért tartotta szükségesnek azt, hogy a szövetséges tagok az OMGE. tagjává is legyenek. A végrehajtó-bizottság az OMGE. igazgató-választásmánya, melyben minden egyesület egy tagot küld ki. Az OMGE. autonóm jogaiból következők, hogy az igazgató-választásmányában helyfoglalók az 5 sájt tagjainak is képviselői legyenek. Ez volt az általános s természetes felozás s ez minden egyesület autonóm joga. Ami a nyitraimegyei gazdasági egyesület javaslatát illeti, ahhoz előadó hozzájárul.

Báró Friesenhof György: Elfogadja azt, hogy az OMGE. legyen a szövetség vezetője, de ebből nem következik az, hogy a szövetséget azonosítsuk az OMGE.-vel. Szerinte a szövetségre való belépésnek feltételül nem lehet kitenni azt, hogy az OMGE.-be is lépjen az illető egyesület.

Méltánylónak tartja egész terjedelmében azon indokokat, amelyeket Tisza István felhozott. Azon véleményben van, hogy a kérdést úgy lehetne megoldani, hogy a szövetséges egyesület ne alapszabályaikban, hanem közgyűlési határozattal kötelezék magukat a belépésre. De a függelék fentartassék.

Hopács Sándor szerint a dolog lényege ott fozszik, hogy a negyedik szakaszban elfoglalt álláspontnak magyarázatát az adja meg, ami a 25. szakaszban van.

Ez utóbbi szakasz egészen hamis felozgáson alapul a szövetség feltételeire nézve. Mert ha a szövetséget úgy kontempáljuk, hogy a közgyűlés a végrehajtó bizottság az OMGE. választásmánya, akkor a kötelezettségi, hogy minden szövetséges testület az OMGE. tagjává tartozik lenni; ezzel ki van vetkőztetve a szövetség természetéből, azon természetéből t. i., hogy mint önálló testület működhet. Ha a szövetséget természetéből kivetkőztetni nem akarjuk, nem hozhatunk olyan alapszabályt létre, amelynek az a tendenciája van, hogy az OMGE. szövetséges ezim alatt a többi egyesület magába olvaszsa. Nagyon helyes volt, hogy előadó ur ebben az irányban ószintén nyilatkozott.

Ne mltőztassék tehát azt mondani, hogy ez kiesinyeskedés, vagy hogy ezen stílus módosítással segíteni lehet, hanem mondjuk ki, hogy az országok a szövetség kívánó gazdasági egyesület tagja is belépjen az OMGE.-be. Sőt tovább megyek, ne tartozék semmiféle tagjúl sem lenni, mert épp azért lépek szövetségbe, hogy önállóan árezem magamat, és mint önálló szervezet akarok szövetségi. (Zaj, ellenmondás. Felkiáltások; nem akarunk a tagjaidt fizetni!) Meltőztassék tisztába lenni ez a kérdés, a gazdasági egyesületek ezt nem akarjuk.

Nem a tagjairól van itt szó uraim, hanem jogokról és önállóságról van szó. Önkeneset csináltak bármely egy társaságnak, de nem teszik; belép, vagy nem lépbe az OMGE-be, de hogy a belépésre kényszerít legyen, ez önállóságnak feladása volna. Meltőztások ezen tudattal és világos állapottal a kérdést úgy felvetni, hogy itt nem arról a kicsinyeségről van szó, hogy a vidéki gazd. egy-letek nem akarnak tagok lenni, vagy tagdíjat fizetni, hanem arról, hogy meg akarják önállóságotat érvényesíteni ezen szempontból nem akarnak kötelezettséget vállalni.

Domaházy Sándor: Kár volt új szikrárt bevinni e tárgyalásokba, mint azt előtte szóló tette. Igazat ad előtte szólóknak abban, hogy mikor a gazdasági egyesületek szövetségek lépnek, egészen külön intézményt alkotnak, de minden gazdasági egyesületnek érvényesítenie kell azt, hogy az OMGE, a mely mindenkor prolektora volt a gazdákörösöknek, sokat tett a gazdasági egyesületekért is, mindnyájan elismeréssel és hálaival tartoznak az OMGE-nek, hogy kezébe vette a kezdeményezést, tért, helyet adott s támogatást a mozgalmat. Szólv megvallja, hogy Nitrágyi vármegyei gazd. egyesületben is felmerült azon agyalás, hogy ha ezen szövetség létesül, akkor a központi igazgatásból ki lesznek zárva a vidéki egy-letek. Mindezen agyalókat azonban el lehet osztani. 43 egyelet már úgy is alapító tagja az OMGE-nek s csak 3 vagy 4 nem léptek be. Szólv határozatban nem ellenzék a kötelező belépést, hanem tetszésére bízná ezt a vidéki egy-leteknek.

Gróf Dessewffy Aurél elnök: a kérdés ki lévén merít, az alakuló ülés határozatát encucziálja, mely szerint az alapszabálytervezet 4. §-a a Nyitrágyi vármegyei gazd. egyesület és Tisza István módosításával fogadtatik el.

A tervezés 5. szakaszát az alakuló ülés vita nélkül elfogadta.

Következik a 6-ik paragrafus.

Zimányi István: Indítványozza, hogy a vármegyei gazdasági egyesületek, melyek öt tagot küldenek a szövetségbe, — ezen öt szavazatot egy taggal is gyakorolhassák.

Rubinkó Gyula előadó: Ugyanezt kívánják az erdélyi, maros-lordai, győri- és szolnok-dobokamegyei gazdasági egyesületek is.

Tisza István: Nem kívánom megkötini a gazd. egy-letek, hogy azok 10, vagy 5 jogosult szavazatot csakis 2, illetve 1 küldöttre ruházzanak. Javaslója a következő módosítást: „Szavazati jogát minden szövetségi tag egy vagy több kiküldött által gyakorolhatja.”

Mészáros Pál: A nyitrágyi gazdasági egyesület a közgyűléseket való képviselőket úgy a mint az alapszabálytervezet 6-ik szakaszában megállapítja van kérvénnyel tartja és az a kívánás, hogy a közgyűléseken egy-egy egyesület több taggal is képviselhetőssé magát akként, hogy egy egész törvényhatóságra kijelölje működésének bíróság gazdasági egyesületét nem, hanem 10 tagot küldjön ki. A szövetségi igazgatásnak impozánsnak, hatalmasnak kell lennie, kimondtuk azt, hogy egy ember szavazatát öt helyett is, öt helyett jön egy és az egész közgyűlés összeszűgörodhatik egy kis oszékaly választmányi értekezletét. Szólv helyesen tartja egyelőre azon álláspontját, hogy nem több tagot küldjön ki az egyeletre, hanem jelenjenek is meg, hisz tudjuk, hogy a velünk ellentétos áramlatok mindig kicsinylik a gazdák ilyenmő összejeveleit, hogy ha összesen 200 gazda, ezek nem beszélhetnek Magyarországi módját névben.

A másik módosítás egyeletének az, hogy a 6-ik szakasz közepén az öbödik sorban „törvényhatóságra” kiegészítendő” kiegészítendő” és szó „egész”.

Gróf Dessewffy Aurél elnök: A felmerült két javaslat közül, hogy melyiket fo-

gadjal a többség kivenni nem bírja, ezért szavazásra bocsájta, ezen kérdést. Felkéri a közgyűlést, hogy a Nyitrágyi gazdasági egyesület javaslatát fogadják el, hogy álljanak fel (A kisebbség feláll.) Kimondták tehát az alakuló ülés határozatának, hogy a többség a hatodik szakaszi Tisza István módosításával fogadják el az „egész” szó beiktatásával.

Következik a 7-ik szakasz.

Domaházy István indítványozza, hogy a pont akként módosítsassék, illetve szövegezzék, hogy az OMGE, közgyűlése válassza a tagokat, de a gazdasági egyesület kiküldöttjei szintén részt vehessenek a választásban.

Hegedűs Sándor: Előtte szólóval ellentétben azon véleményemnek ad kifejezést, hogy az egész szakasz töröljűk. (Egy hang: Köszönjük alásán.)

A szakasz egyik része már meg van semmisítve. A másik része homályos, mert az ember nem tudja kivenni, hogy mit akar a tervezet szövetségi, vagy OMGE. igazgató-választmányt. Az OMGE. csinálja úgy, ahogy jónak látja, de a szövetség választmánya egész más szervezetet igényel; tisztázniunk kell tehát a helyzetet, hogy mit akarunk, önálló szövetségi választmányt-e, s ez esetben a 25-ik szakasz megfelelőleg módosítandó, vagy pedig az OMGE. igazgató-választmányt tegyük meg a szövetség organumává. Ez igen nagy különbség. (Ellenmondás, zaj.)

Ha azt meltőztatnak határozni, hogy az OMGE. és a többi gazdasági egyesületek önállóan vegyenek részt a szövetség választmányában, akkor a 7. szakasz intézkedéseinket itt a tervezetben helyre nincs. Ezt a szakaszt tehát szólv el nem fogadják és indítványozza annak törölését.

Gróf Dessewffy Aurél elnök: indítványozza, hogy ezen szakasz a 25. szakasz-sal, melyre már hivatkozási is történt, együtt tárgyalassanak. (Helyeslés.)

Gróf Hadik János: Hozzájárul Hegedűs Sándor indítványához, mert semmi értelem nem látja annak, hogy ha az egy-letek szövetséget akarnak létesíteni, egy oly igazgató-választmányt ruházzák a teendőköt, melyet nem maga a szövetség választ. (Hegedűs Sándor: Úgy van!) Ennek következtében indítványozza, hogy a szakasz töröltesse.

Máldt István: Kizártnak látja az egy-letek autonómikus szabadságát, hogy ha a kiküldöttöket nem a szövetség választja, hanem az OMGE. Nem látja be, hogy miért választja az azokat az OMGE. a kiket egyelet küldenek ki. Szerintem a szövetségbe lépő gazdasági egyeletet autonómikusan ezen pontnál is érvényre kell juttatni.

Hegedűs Sándor: Mivel elnök ur Ó nagymeltőségű kimondta, hogy a 7. és 25. paragrafusok együtt tárgyalassanak, bator lesz konkrét indítványt megtenni ezen pontokra nézve. Műtán a 7. szakasz, a melyről szólv kiindul, a mely itt visszatérre ismétál, hogy az OMGE. a maga önállóságában és minőségében hagyassék meg úgy, a mint van és a szövetség autonóm alapon szerveztessék, természetes, hogy autonóm alapon választott választmányának is kell lennie. Az erdélyi gazdasági egyesület erre nézve tesz önálló indítványt.

Szólv azt hiszi és tapasztalja is, hogy a vidéki gazdasági egyelet általában ellene vannak (Zaj, ellenmondások. Szólvok felvetja:) hogy az OMGE. választmánya képviselje a végrehajtó-bizottságot, mivel ez a szövetség természetével merőben ellenkezik, mert ez feltétlenül megköveteli, hogy a közgyűlés válassza és a maguk képviseletét. Itt más alapszema nem lehet, mint-hogy a szövetség közgyűlése önállóan választja meg igazgató-választmányát s erre

vonatkozik az erdélyi gazdasági egyesület indítványa, a mely a 25-ik szakasszal szemben a 7-ik és 8-ik szakasz törölését követeli.

Meltőztások e tekintetben határozni böves belátásuk szerint. En az alapszemat tartom első sorban elfogadhatónak. Az erdélyi gazdasági egyesület indítványának lenyöge oszkaugyan az, hogy a szövetség mint önálló testület a maga közgyűléseből direkt választja a végrehajtó bizottságot és ezt ajánlom elfogadásra. Hogyha ez az eszmia (olvassuk) érvényre jutni, abban esetben a 7-ik szakasz egészen kihagyandó lesz.

Szólv még azt kéri, hogy mivel ez indítvány önálló, engedessék meg, hogy a vita végén mint indítványozó zárzóval éljen.

Mészáros Pál: a 7. §-ra Nyitra vármegye gazdasági egyesületének is vannak észrevételei és azt más alakban óhajtja meg szerkeszteni, de mégis akként, hogy a szövetség végrehajtó-bizottságot az OMGE. igazgató-választmánya képezze; mert ha ez nem akként történik, akkor a szövetségből semmi sem lesz, ott leszünk a hol voltunk a multban. (Úgy van!)

Műdön ezt szólv hangsúlyozza, egyáltalán kifejezést adja a nyitányban juttatott azt is, hogy valamint az OMGE. minden tagjainak kötelessége, hogy a szövetség tagjai legyenek közt tartsa meg önállóságot, hogy vidéki kiküldöttök által ne majoritáltsassék; viszont minekünk vidéki gazdasági egy-leteknek is saját ügyeik viteleiben is meg legyen a teljes autonómikánk és teljes szabadságunk. Ezek alapján a Nyitrágyi Gazdasági egyesület névben a 7-ik szakasz helyett a következő javaslatot terjeszti be az alakuló ülés elé s kéri annak elfogadását: (olvassa)

„A szövetség minden tagja az OMGE. igazgató-választmánya, mint a szövetséges gazdasági egyesületek végrehajtó-bizottságába három évenként saját igazgató-választmányi, illetve közgyűlése által a szövetségbe három képviselt válassza minden esetben egyenlő számban, a kik az OMGE. igazgató-választmányaik még nem tagjai. A képviseltül választottak az OMGE. közgyűléseket bejelentendők. Egy-egy kiküldött csak egy szövetségi tagot képviselhet. E kiküldött képviselőik azonban csakis a szövetségi ügyekben, illetve az ezekkel kapcsolatban összes kérdésben bírnak szavazati joggal, ellenben az OMGE. tagjai, személyi és adminisztratív természetű ügyekben szavazatot nem gyakorolhatnak. (Zajos helyeslés.)

Kodolányi Antal: a gazdasági egyesületek nemcsak azért jöttek most össze, hogy a szövetséget megalkútsassék, hanem mert azt is akarták, hogy ez a szövetség dolgozassék s ne csak a papíron legyen meg. Hisz ilyen szövetséggel már birtunk, 18 évig az eredmény az volt, hogy nem dolgoztunk semmit, mert a szövetségnek külön választmánya volt.

Az OMGE.-nek sohasem lehetett szemére vetni, hogy más érdekek vezették volna mint az ország anyagi érdeke. A hatvanas években ezen egyesületi választás nemzeti aspirációkat azóta is igen sok életréval mozgalom és eszme osztásra keltek ki az OMGE. tanácskozásai és kezdeményezése folytán. Abban a nézetben van, hogy ha a szövetség eredménye az ország gazdasági közönségére jótékony hatású tevékenységet kifejtenni akar, annak végrehajtó-bizottságát semmiféle más testület nem alkalmasabb az OMGE. választmányának.

Schönvisky János: annál is inkább elfogadhatja az alakuló ülés és szakaszokat, mert azokat már 23 egyesület feltétlenül elfogadta és bejelentete belépését. Téves felgöngyölés vannak azok, a kik azt állítják, hogy az OMGE. semmiféle jogokat nem biztosít, mert adminisztratív természetű választás enged hozzáférést jogot. Ha az egyelet feltételeken érizik autonómikájukat, legyenek méltányosak az OMGE.-vel szemben is, a

mely nemhogy nem féltékeny, hanem a vidéki gazdasági egyleteknek oly jogokat biztosít, a melyek eddig még nem illeik. Ez nem kiesnyelendő engedmény: fogadjuk el tehát a 7. és 25. §-okat. Hisz a kongresszus is az OMGE-re bízta a végrehajtó-bizottság hatakörét. Szólvá Nyitrai megyei g. egylet javaslatát tehát mellőzö, de módosítani kéri az eredeti tervezet szakaszát is akként, hogy az egyletek csak egy tagot jöljenek ki a végrehajtó-bizottságba, a kit az OMGE. aztán beavászt.

Ilyés Lajos: a Maros-Torda vármegyei gazdasági egyesület kiküldött kérelmének felszólalási azerő, hogy dokumentálja, miszerint egyesülete a világot sincs egyrletben az Erdélyi gazdasági egyesülettel, mely azt szeretné minden áron elhárítani, hogy ő az egész Erdélyt képviseli. Pedig dehogyan képviseli az egészét. Vannak ott gazdasági egyletek, melyeknek tevékenységük még sem közelítheti az Erdélyi gazdasági egylet, mely Erdélynek éppen a legkisebb részét képviseli. Ezen kijelentéssel szólvá tartozik azért, mert egyelőre megbiztató az őzall, hogy fogadják el az alapszabálytervezetet akként, hogy a szövetség végrehajtó bizottsága az OMGE. választmányja legyen, a 7-ik §-on csak annyit változtatást óhajt eszközölni, hogy a 4-ik sor elején „hát” helyett „megválaszt” kitétel surraszék be.

Makfalvy Géza szerint, ha az alakuló ülés Hegedüs Sándor indítványát fogadják el, a végrehajtó-bizottság oly ritkán jönne össze határozatképes számban, hogy a szövetség tevékenységét alig fejthetné ki. Itt azt látja, hogy az agdály az, miszerint az OMGE. megválasztja a végrehajtó-bizottságot, hogy tehát a majorizálásnak eleje vetéséek, e körösztököktenen elosztják a nyitrai megyei javaslat, melyet oly módosítással ajánl elfogadásra, hogy kevesebb képviseletit tag vétésék fel.

Molzer Gyula: Ha életképesen akarjuk a szövetséget létesíteni, nem képzök az máséket, mint a hogy az a 25-ik paragrafusnál kontemplára van. Azok, a kik nagyon féltek az autonómijukat, a vidéki egyletek köztök most is meggátolnák a szövetség létrejöttét és nem akarják az OMGE. választmányát a végrehajtó-bizottság tennőivő felruházni; pedig jól tudják, hogy melyik gyenge a részvétel a vidéki egyletek ülésén is, úgy hogy alig bírnák határozatképes ülést tartani. Azért kívánatos, hogy az a testület egyró közöbe ezen kérdést, mely szellemi és anyagi erőt egyaránt képvisel, t. i. az OMGE. választmányá. A többség nyilatkozott, a tervezetet elfogadja s a szövetség ennek alapján megindulhat, de szerinte halva született gyermek lesz, ha ezt a 25-ik paragrafusát kitöröljük. Szólvá ezt fenntartani kívánja.

Gróf Károlyi Sándor: A vita ezen előrehaladott stádiumban röviden kíván szólni; emlétlejték helyesnek tartja Hegedüs Sándor felszólalását, az korrekt logikáa volna elméletben a szövetség szempontjából, de a praixisben ezt keresztülvinni lehetetlen. 19 év alatt a szövetség végrehajtó-bizottsága nem mutatott afféle eredményes működést; bizuk tehát a szövetség ügyeit olyan végrehajtó közege, amely képes lesz végrehajtani a szövetség intenzióit, s erre alkalmasnak találjuk az OMGE. választmányát, kiegészítve, megerősítve épp úgy, mint azt a Nyitrai megyei gazdasági egyesület javasolja.

Gálgyéry Károly: Osztaja előtte szólvéleményét.
Tiszta István: Abból indul ki, hogy a gazd. egyletek összességével kell megalkotni a szövetséget. Különbözök két kérdés volt, amelyre nézve agdályok merültek fel, t. i. a közgyűlés és a választmány. Örömmel konstátálják, hogy a közgyűlés öszalkotóvá vána vonatkozó agdályok eloszlatk. Szólvá dacára, hogy a végrehajtó-bizottság külön

szervezetét gyakorlatilag is és elméletileg is helyesnek tartja — ha a szavazásnál esetleg kisebbségben marad — eleve kijelenti, hogy a Nyitrai megyei gazdasági egyesület indítványának elfogadása esetén mindent el fog követni, hogy az egyesületet ily értelemben igyekezzék a szövetségbe való belépésére rábírnai. (Helyeslés.)

Domahidy István: A nyitrai megyei indítványt fogadják el.

Farkas Abrahám: Színtén a nyitrai javaslatot ajánlja elfogadásra.

Kocsay Jenő: Felhívja az alakuló gyűlés figyelmét arra a szempontra, a mi itt még vita folyamán még nem vitálgattat. Ha most külön végrehajtó-bizottság alakítatik, akkor tulajdonképpen két, quasi egymással versenyző végrehajtó-bizottság lenne, az egyik az OMGE. választmányá, a másik pedig a szövetség végrehajtó-bizottsága, a melyek ugyanazon kérdésekben esetleg eltérő határozatokat is hozhatnak. Ilyen állapotot öntudatosan teremteni nem tarthatná helyesnek.

Hagora Viktor dr.: Azt hiszi, hogy a tárgy eléggé kimerítetett arra, hogy szavazás alá bocsátassék, legfeljebb még előadónak volna végzava. Szólvá felhozza röviden, hogy még a Nyitrai megyei gazdasági egylet javaslatának elfogadása esetén is egyáltalán van, hogy ezen módosítást miképpen lehet majd keresztülvinni magában az OMGE-ben, melynek választmányára 180 új tagot öktörölünk. Szólvá kijelenti, hogy az OMGE. választmányi tagtársával együtt mindent el fognak követni, hogy az OMGE-ben ezen indítványt elfogadjassék.

Molzer Oszkár az erdélyi szász gazdasági egylet kiküldötté megvallja, hogy egyáltalán nézete nemleg ellentétbe jutott a magán-tummal, a melylyel ideküldetett, mely szólvá az utasítással küldetett ide, hogy az erdélyi gazdasági egylet indítványát pártolja. Nem tartja szűgyennek megvallani, hogy az itt hallott érvek oly bizonyosságnak vannak rész, melyek hajlák volna másépp szavazni, mint megbiztatózza szölv. Szólvá igéri, hogy saját egyleténél mindent el fog követni, hogy elfogadják az alapszabálytervezetet és a szövetségek belépjen.

Hegedüs Sándor: A zárszóval él és azt a gyanút kiváná elhárítani, mint hogy az OMGE. érdemének esköszésére csak egy szóval is törekedni volna. Igazat ad azoknak, a kik azt hangsúlyozták, hogy oly szervezet kell teremteni, a mely munkaképes; harmadik megjegyzése pedig az, hogy megválasztandó az erdélyi gazdasági egylet helyzete is azon indítványban, a melyet a nyitrai megyei gazdasági egyesület tett, melyhez az erdélyi gazdasági egyesület verében szólvá hozzájárul. (Eljövés.) De felhívja az alakuló ülés figyelmét arra, hogy ha a nyitrai megyei által propponált javaslat elfogadjatik, akkor a 25-ik szakaszt is stílusir módosításnak kell alvatni. Tehát a szövetség így kell, hogy szölvön: „a szövetség végrehajtó-bizottsága áll az OMGE. új választmányából és a gazdasági egyesületek kiküldöttéből.”

Gróf Hadik János szintén hozzájárul a Nyitrai megyei gazdasági egyesület javaslatához azall a módosítással, melyet előtte szólvá felhozott.
Gróf Desseffy Aurél elnök: Az alakuló gyűlés határozataitk kimondja, hogy az alapszabálytervezet 7-ik paragrafusát a Nyitrai megyei gazdasági egylet javaslatát elfogadatták el egyhangulag. Az ezen szakaszal kapcsolatos 25-ik szakaszt pedig az alakuló ülés Hegedüs Sándor indítványára a következő szöveggel fogadta el: „A szövetség naggyűlési végrehajtó-bizottsága az OMGE. új választmányá és a gazdasági-egyesületek kiküldöttéiből.”

Előadó olvassa a 8-ik szakaszt, melyet az alakuló ülés elfogadott azall, hogy az

OMGE. helyzetét megfelelően mindenít „a szövetség végrehajtó-bizottsága” kifejezés teendő, úgy a paragrafusban, mint a többiekben is.

A 9-ik szakaszt az alakuló ülés Tiszta István stílusir módosításával s a „vagy esékely anyagi eszközökkel rendelkező társaságok” szöveggel „szöveggel” szavak kihagyásával fogadta el.

A 10-ik szakasz egyhangulag elfogadottat.

A 11-ik szakaszhoz gróf Széchenyi Imre indítványára az alakuló ülés a kifejezést pótolja: „a szövetekek kivételével”, míg a segélypénzokról elszámolnak” szavakat kihagyva határozza.

A 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25. és 26-ik paragrafusokat az alakuló ülés minden változtatás nélkül elfogadta.

A „Függelék” tárgyalásánál a harmadik szakaszban kontemplálj évenkénti fixizozott hozzájárulási költéséget a Maros-Torda járási gazdasági egyesület kiküldötté az egyesületek tagjij jóvájelmének 5/6-át propponálja. Ehhez azonban az alakuló ülés hozzá nem járul; elfogadta a szakasz eredeti szövegét.

A 4-ik szakaszt az alakuló ülés a „Függelék”-ből elhagyja. A „Függelék” többi szakaszát egyhangulag elfogadjatik.

Gróf Desseffy Aurél elnök: Az alapszabálytervezet ökként letárgyalatván, a szövetség végleges megalakulását kimondja. (Hosszantartó lelkes éljövés.)

A szövetség alapszabályi jóváhagyás végett fel fognak terjesztetni. Most még csak az van hátra, hogy a mai tanácskozás felveti hozzájárulási költéséget két tagot küldjön ki az ülés s erre nézve javaslatba hozza Hegedüs Sándor és Mészö Pál urakat. (Helyeslés.)

Malatinézy György a hevesmegyei gazdasági egyesület kiküldötté kijelenti, hogy egyesülete azért nem nyilatkozhatott, mert a tervezetet későn vette kézhez.
Hegedüs Sándor: Indítványozza, hogy az alakuló ülés tanácskozások tapintatos vezetőségét elnök ur Ö Nagyméltóságának jegyzőkönyvileg jelezze ki köszönetét. (Zajos helyeslés, felkiáltások: Elyen gróf Desseffy Aurél.)

Gróf Desseffy Aurél megköszönve s gazdasági egyesületek kiküldöttéinek szív s meglepetésé, kívánja, hogy valóban áldást hozó működésé fejtsen ki a most már megalakuló szövetség és az alakuló ülést berekeszt.

NÖVÉNYTERMELES.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Termelési kísérlet Viktória borsóval és szeradalóval.

☞ Folyó évben is érdeklődésem tárgyát képezte a Viktória borsó. Cserháti tanár ur volt szives 3 mna, eredeti vetőmagot rendelkezésünkre bocsátani, melyet hat birtokos kör per 50 kgr. kiosztottam. Ental tisztán a magtermelési eredmény megismerése képezvén a célt, az egész 50 kgr. vetőmag, magnyerés ezéjából lett elvetve.

A kísérletet Sáros vármegyében 1—1 m. holdon eszközölteték. A hat kísérleti helyről jelentés érkezett be.

Ezen kimutatásból látható, hogy a földvégen, de különben nálunk Sáros vármegyében a borsó ápril 8-ánál előbb nem volt elvetethő s még máj. 7-én is vetettek, továbbá, hogy a szörvá vetetett, leginkább két szántásba, tekintet nélkül a talaj minőségére, az éveteményre és trágyázásra. A borsó aratása aug. 10. és egy 25- a kör

	I.	II.	III.	IV.	V.
Helység:	Kapi	Roskovány	Girálft	Balpatak	Sóvár
Talaj:	jó agyag	hom. agyag	agyag	hom. agyag	hom. agyag
Elvételvény:	rozsa	árpa	rozsa	ősi borsó (kiszántón)	rozsa
Talajmögrevölés:	2 szántás	2 szántás	2 szántás	3 szántás	2 szántás
Utolsó trágya:	1894. istállótr.	1892. istállótr.	1895. juhátrágya	1895. istállótr.	1894. istállótr.
Vetés ideje:	ápril 16.	ápril 20.	ápril 10.	máj. 7.	ápril 8.
Sortárolás:	szórva	szórva	szórva	szórva	szórva
Aratás ideje:	aug. 28.	aug. 15.	aug. 20.	aug. 18.	aug. 10.
Termés kg.:	510	640	550	412	480.

lyórt, tehát az aratási idő már csak fél órány tág határok közt ingadozik, mint a vetési idő, az az a borsó meglehetősen, egy időben érte be.

Az átlagos terméseredmény 518 kg. mag, 50 kg. vetőmag után, a mi 10-szeres maghozamnak felel meg; hektoliter sulya 82–83 kg. közt ingadozott.

Ha tekintetbe vesszük, hogy az 1895. évben az állomás által végrehajtott kísérletek közül 100 kg. mag után 357–1670 kg. közt ingadozott a terméseredmény, a mi 50 kg.-ra átszámítva 178–785 kg. termést tesz ki, azt látjuk, hogy Sáros vármegyében a termés nem ingadozott oly nagy szélességek közt s az átlaga a két szélsőséges számmal tavaly 483 kg., ez idén 510 kg.-nál nagyobb.

Azt hiszem, hogy ha sorvető géppel legalább is 30 cm. sortávolságra vetették volna nálunk, az eredmény még szóból lett volna. Magam láttam a kísérletekből néhányat s mondomat, remek látvány volt a 120 cm.-nél magasabbra is felmöt tömött borsótláda szem virágzatával.

Megjegyzem, hogy a II. rovatban felüntetett 640 kg. mag kétszeresen van számlálva, mivel a kísérletről csak 32 kg. magot vettett el magyerés ezéjából és ebből termett 320 kg.

Ugyanekes ezen termelő megjegyzi, hogy a Viktoria borsó a közönséges *szepezi borsónál 2 héttel előbb érte be*, *caezára borsó, hogy egyszerre lettek vetve.*

A IV. rovatban kiemeltetett adatra bejelentéssel ugyanez a Viktoria borsóval — melyet egy bpesti magkeszletről hozott — szintén kísérletezett és pedig összehasonlít ezéjából, ebből termelt 50 kg. után 320 kg. mag, melynek hektolitersulya azonban 83½ kg. volt a magyar-óviralom szemében, mely csak 83 kg.-mot nyomott. Valamennyi kísérletnek egyhány nézete, hogy Sáros vármegyéje talaja és éghajlata igen megfelelő a borsófelteségnek s ezért termelése az első évi terméseredmény nagysága, első rendűsége és szisztematikus következetlen feltekerlőnd és a nép között a vetőmag terjesztendő.

A szeredálával — sajnos már nem érhető el — ly kedvező eredmény, mivel az 1 mm. magot habár 5 hélyre osztattam ki, sehol sem vált be, illetve sehonnem nem kaptam kedvező tudósítást. Az őt hely közli I helyen elkéstek az elvetéssel, I helyen időközben a kísérlethez vállalkozó földesur meghalt s így a szeredálával nem tudtam megismálni, I helyen állítólag kiégett s két helyről jelentik, hogy oly nagyra sem nőtt meg, hogy kaszálni lehetett volna.

A szeredálával tehát áll fogunk Sárosban boldogulni.

Hérbly Emil.

GAZDASÁGI NÖVENYTAN.

Rösvetvő: Mezey Gyula.

A magyar teáról és a kínai tea hamisításairól.

† Az özredőves országok kiállított mezőgazdasági csoportjában, a kereskedelmi és gyöngynövények között Lipnyák Leó, Turóc vármegye, Pribócz községéből egy olyan

gazdasági produktumot állított ki, a mely minden figyelmes szemlélőnek felkeltötte érdeklődését.

Már maga a cím Magyar tea¹ első arra, hogy különösen a szakember figyelmét lekötse s őt felhívja, hogy e természetnyel behatóbban foglalkozzék. A hely, a honnan ezt a teát kiállították, égjai viszonyok tekintetében megközelítőleg sem felel meg a teához hasonló életfeltételi növények kövölményeinek s mégis ez színével, de különösen remek illatával versengzhet a legfinomabb kínai teával is. A földművelésügyi m. kir. miniszter, kinek figyelmét felhívta a magyar mezőgazdasági produktumra bővebb információkat kívánt róla. Így került megvizsgálás végett egy doboz belőle a budapesti m. kir. állami vetőmagvizsgáló állomásra.

A pontosan végrehajtott vizsgálat eredménye teljesen igazat adott a kínai teára vonatkozó hasonlóságának, mert 100 gr. egyenlően összekevert mennyiség tartalmaz.

Valódi kínai teát	68-87%
Lithospermum officinale	29-92%
Por és egyéb szemetet	1-21%

Perszo így már mivel magyarországi produktum csak a Lithospermum officinale L. (Mária gyöngye, Orvosi hémag-) és a „por s egyéb szemet“ egészen más szempontból bírándó el a „magyar tea“. Az a kérdés, hogy vajjon a Lithospermum officinale L. milyen értékekkel bír mint tea vagy teapóztér, vagy egyáltalán használható-e annak?

Hogy ezt kellőleg kimutathassuk, pár sorban foglalkozunk két a valódi teával, a mi tekintetelt annak általános használatára, azt hiszem, nem lesz érdektelen. A valódi tea a Thea Sinensis L., T. Salicifolia, T. candata, T. assimilis, T. lanceolata (Calpandra lanceolata), T. gumosaura, T. rosifera, T. euroides, (Camellia fraterna), a Theacéak (Termosternaceák) családja tartozik, Kína, Japán, Jáva, Ceylon, Éle-India, Brazília és Ázsiai-Örzsországbán termelt cserjék leveleiből, szárszeteleiből virágbimbóiból és rügyeiből áll. A leveleket május, június és augusztusban szokták szedni. A tavaszi levelek még fejletlenek s nem ritkán még rügyek vannak közöttük keverve. A tea jószágára igen nagy befolyással van a válfaj, a szedési időszak és a feldolgozási mód. Két nagy osztályt különböztetünk meg, ha eltekintünk a termelési helyektől: az első számos neveltől és pedig fekete és zöld teát. A fekete teát úgy állítják elő, hogy különösen dombok lejtőjén hegyoldalakon levő cserjék leveleit összegyűjtik s garmadákba rakva 10–12 óráig állani hagyják míg a nedűs levelek fűlledni kezdenek s megduzzadnak. Ezeket faszaltalonnal közel megcsodorják s pár percnyi pörkölés után, parázs fölött lassan tökéletesen kiszáritják. A zöld teához különösen a trágyázott talajon levő cserjék leveleit gyűjtik össze, de garmadákba nem rakják, hanem tűz fölött fonnaszítják, aztán megduzzasztva szárléonereken gyorsan forratgatva 4½ óra alatt megsárgatják. Ennek a szedésgárdól s egyáltalán nem hasonlít a kereskedelemben előforduló zöld tea színéhez, melyet különösen Kínában mesterségesen festenek zöldre.

König analízise szerint a kínai tea tartalmaz:

Víz	11-49%
Nitrogéntartalmú anyagokat	21-22%
Koffein	1-35%
Illó olajat	0-67%
Zsír-, chlorofil- és viasz	3-62%
Méza- és dextrin	7-13%
Csersavak	12-38%
Nitrogénmentes anyagokat	16-23%
Faragó	20-30%
Hamut	5-11%

A legfontosabb anyag a Coffein, mely T. F. Hanusch szerint csersavozható van kötte s ha a forrózást a leveleket, legnagyobbról részben átmege a forrózható. Mivel a csersavos coffein csak meleg vízben oldható, azért a jó teafőzést a kihűlés után megzavaradják, mert kiesepődik a csersavos koffein. Pontos anyag meg a tea illó olaja, mely igen szép citromsárga színű s a teának speciális illatát ad.

Az édes méz annak koffeintartalma miatt élvezikus s ettől függ a tea értéke is. Hatása különösen a szívdögke van, de általánosan vehemensebb funkcióira ösztönzi a központi idegrendszert. A tea illóolaja fokozza a gyomornedv elválasztást s így növeli az emésztőképességet, s ezzel együtt az étvágyat is. A koffein izegítő hatással s emésztési szervekre, de hasát a jelentősebb csersav csaknem kiegyenlíti. Verejtékelvadászat a tea forrózható csak a meleg víz idezi elő. Hidegen ivott tea után verejtékszáporodás nem észlelhető. A rendkívül nagy kereslettel, melyben s tea mint élvezeti cikk részeseül mintegy vele járt, hogy azt lelkimegerendően felhasználják a legkülönbözőbb módokon.

Már Kínában régen szokos a tea festése, ha különösen a legértékesebb hamisítás ha ugyan a használt festékek nem tartalmaznak a szervezetre nézve káros anyagokat. Már egészen más a szervezeti anyagokkal való hamisítás. A teát megnevedesítik mézga vagy keményítő sziriz oldattal s aztán grafit, ólom, porcellánföld, vas, stb. porral hínítik be. Különösen a vas- és grafitporral hamisított teák a leggyakoribbak. T. F. Hanusch szerint egy időben igen nagy mennyiségű, vasforráccsal hamisított teát jött a forgalomba. Ez a hamisítás mód előnyös volt a hamisításra, mert aránylag kis mennyiség vasforrács hozzá keverése által nagy szulzaporodást ért el. De viszont nagy mennyiségben ki lehetett mutatni s így hamar felhagyta vele. Angliában a közkeletű veltésgnek örvendő s „Gun powder“ néven árusított teát, a selyheményű ürütkének nagy mennyiségbeni hozzákeverése által hamisították. Szótkák a már egyszer használt tealeveleket újra fonnaszítást és megcsodorva a friss tea közé keverni.

De legáltalánosabb a különböző növények leveleivel való hamisítás. E célra rendszeren az igen közönséges s nagy mennyiségben előforduló növények leveleit használtják. A legelősebb hamisítási mód. Az eddigi vizsgálatok alapján a következő növények szerepelnek mint teahamisítói anyagok: Epiolum augustifolium L. (Keskenylevelű fűzke); Fragaria (földi eper) species; Prunus spinosa L. (Kőnyé) Sambucus nigra L. (Bodva); Rosa canina L. (Róza); R. ruginosa L. R. rubiginosa L. (Rózsás róza); R. glauca var. complicata; Salix alba L. (Pehér fűz); S. amygdalina L. (Mandula fűz); a Nuphar japonicum L.; Lyeium barbarum L.; Fraxinus excelsior L. (Magas kőris) és a Lithospermum officinale L. (Orvosi hémag, Mária gyöngye).

Mivel a jelen esetben reánk nézve ez az utolsó a legfontosabb, ezért foglalkozunk bővebben. A Lithospermum officinale az asperifolia családja tartozik, igen közönséges évelő górn. Alsó levelei lándzsásak

s ékídomok. Szárlevelét kiséstompákból, de ezek is lándzsásak, nyeltelenek s épszékül. Virága szögös fehér, ritkán kéz színi. A szár és levelek finom szőrök s az szabadszemmel látható.

Belnehokk analízisa szerint tartalmaznak a levelek:

Cselvázot	5-9%
Cseanyagot	8-25%
Zsíradékot	9-20%
Nitrogénment. szerv. anyagokat ..	29-69%

Koffeint vagy egyáltalán alkaloídot és illó olajat nem tartalmaz. A levelek a téához hasonló módon fonyaszta és sodorra tökéletesen hasonlítanak színükre nézve a valódi téához, s főzetének arómája kellemes teászerű.

Mint tehamisítói anyag már régen ismeretes s Csehországban nagyban termeszk s ebből készül az úgynevezett „pronie Celsky a. c.“ „Első esőh tea“. Horvátországban szintén mint „Hórvát tea“ jön a kereskedésbe s végül most nálunk, mint „Magyar tea“ kisért meg tért hódítani.

Mint a teapószor egyáltalán nem is semmi s csakis hamisító anyag szerepelhet. Könnyen felismerhető, ha a forrástól tealeveleket kiterítve egy közönséges nagytű üveggel nézzük. A valódi tea levele bőrszerű, 6-12 cm. hosszú és 2-2½ cm. széles, kis 3-4 mm. hosszú száron ülő. A levellap széle éspikézt s a főérhez a mellékerek csaknem derékszög alatt futnak. A Lábosperium levele lándzsásak, felülről keskeny ígnyűs, a főérrel a levellap borítva van finom fehér szőrökkel, melyeknek mindenike kis kiemelkedő szemölcsös nyugszik. A főérhez a mellékerek egy hegyes szög alatt jutnak, általában gyéren erőzött, nyeletlen s a lap széle mindig éf.

Ebből látható, hogy a különbség a kettő között nagy és laikus által is felismerhető.

Az hiszem a fontebbiek alapján kimondhatjuk, hogy a „Magya tea“ eltekintve valódi teataralmától egy teljesen érteletlen hamisítvány, melynek forgalomba hozatalát s elterjedését minden körülmények között meg kell akadályoznunk.

Barna Balázs.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovtvezető: Monostori Károly.

A halizsláról általában.

Az hiszem ma már alig van gazda főleg nagy magyar alföldönk, a ki csak igás okrei létszámából kislejeztett okrei feljavításával e dologgal végeztet volna. Az alföldi száraz klíma, a mitrágók alkalmazásával nagy körültekintésre írt, és a drága mitrágókra többnyire nem válik be, azoknál talánjuk nagy átlagban kötött struktúrájának javítására is kell szalmás istálló trágya, viszont a nehéz gazdasági viszonyok az intenzívebb gazdálkodás felé hajtanak, melynek megint első feltétele az intenzívebb művelés. Melyen kell szántóknak és sokat, minden földet fel kell ősszel szántóknak, és az első alapfelte, vissza kell tartanunk a téli nedvességet, hogy a má már sokoldalú termelésüket félig meddig biztosítsuk. Hanem idő első sorban erő kell, nagyobb erő, illetve több igás okor, mint a mi a gazdaság állandó üzemban tartásához szükséges, tehát okrot kell venni, hogy a munkálatokat véghezvessük, a munkálatok olgvesztése után pedig befogjuk okot hibába, és szépen megvárjuk, míg igt azután ősszelval a halizsl s gazdálkodással annyira, hogy egyik a másik nélkül nem élhet; a fenti okok miatt aztán nincs azoknál igazuk, a kik kiszakítják a halizslát a

gazdálkodás keretéből, és mint egy külön illó üzlet tekintik, a mely elzótrovására, minden gazdasági természetű jó borosban használomnak, és aztán kisértik, hogy a halizslára ráfizetnek. Ha én a takarmányrépát, a minek átlagos hozama kat. holdanként 200 mázsa körül van, 50 kr. másánkénti ár mellett számítom, a szénát és egyéb szalast 2 fr 50 kr.álval, ugyan hogy akarjam, hogy még a halizslás hasznát is hozzon, hiszen ilyen árk mellett már meg van a haszon, midőn azt a hibóban ilyen magas áron értékesítjük. Mindenesetre több hozam, mintha ősszel a sovány okrot eladjuk, mikor ennek ára ugys ilyen csekély. Előnye a halizslásnak a tehenszettel szemben az, hogy sokkal könnyebben végezhet a gazda vele. Nincs bőrtérsége a takarmányfélésekben; kevesebb okrot állít be, jön egy fordulát a gazdasági viszonyokban, kihizslaja okroit, el adja és rendezheti másép viszonyait, a mi a drága téhen és tejedényeknél már sokkal nehezebben megy, azután a kezelés is sokkal egyszerűbb és könnyebb itt, mint a tehenszettel. Sokszor hallom a panaszt, hogy egyrészt másik gazda okor, ilyen olyan rosszul teremnek, többnyire a téhenek nem hibáztatják. Felvéve, hogy ez is szokás oka annak, hogy rosszul hizik az okor, én mégis többnyire megtekintve az alpanaszolt okrot, azt láttam, hogy a nagyobb hiba az okor minőségében, nem a takarmányban van.

A halizsláló okor bevásárlása igen nehéz dolog, az egész halizslás jó vagy gyenge eredménye, ha a különböző vala a takor nem számítható dolog közbe nem jő, ettől függ jó részben. Oriási különbség van okor és okor között, tarka és fehér között, viszont tarka és tarka, fehér és fehér között. Nem mindig az a okor olcsó, a melynek bevásárlási ára csekélyebb; és főleg nem olcsó az öreg okor, ezt kell első sorban kizárni a bevásárlásból, mert azok mindig ugys azok a hibásabb okroknak nagyban elváltulni hagyjuk; nem mondom, hogy nem lehet az öreg okrot is meghizslalni, hanem ilyen halizslásnál bány % a mustra, és milyen bajos azt eladni. Ára megtudnak azok felelni, a kik azt már próbálták. Főleg a fehér okor bevásárlásánál kell nagyon vigyáznunk a külsejre, mert ennél ebből lehet csak a hibakönyvségre következtetni. Zöldszarv okrot so se hizslaljuk, ez mindig gorboma marad, és nem veszi szívesen semmiféle megszóros, a finom fehér szarvak, kis fej, egyenes hát és far, jó láb és nagy (has e két utóbbira különösen vigyázni kell, hogy meglegyen), ezek azok kívánalmak, a miket, ha rándunk egy okorra, megfigyathatunk mit a megvásárolás és tapogatóss nélkül. A ki járja a vásárokat, láthatja, hogy 4-5 kr. különbség van kilogrammonként, bevásárlási árban fehér okornél, és én tapasztalataimra támaszkodva azt merem állítani, hogy az jár jobban a ki a drágábbat veszi. Jobban jár (ha t. u. i. meg tudja a ki a különbséget), mert jobban hibáz az okor, hamarabb kisért, meg s magyabb árban adhatja el. Erre pedig szintén ki kell terjesztenie a figyelmet, hogy 27 kros, vagy 42 kros okorrel éjtjük-e takarmányunkat, illetve a feletett takarmányból 27 vagy 32 kros húst produkálunk-e. Nem osztom, sőt elléitem azon nézetet, hogy jobb az okrot nem egészen kihizslálni, igaz, hogy az okrot az utóbbi időben főlegnem eszmei, vagy alig valami napi gyarapodást mutat, de ebben az időben kapja a quálitást, a mit meg is fizetnek; könnyű mondani, hogy ne hizslaljuk ki egészen az okrot, de tessék azután el is adni azt, főleg a mikor kisért neheznek az értékesítési viszonyok, mint pl. most. Sokkal jobb és könnyebb a helyzet a tarka okornél, mert általában mindig megmarad, színe, a külseje, de itt nem tehetünk olyan hibákat, mint a magyar okor bevásárlásánál. A tarka okor jobban hizik, jobban

értékesebb a takarmányt és a kongonéti ár sokkal (6-8 krral magasabb), mint a fehér okornél. Természetesen a beszerzési ár is magasabb — főleg az utóbbi időben arizonylatlan magas is az eladási árhoz viszonylat — nagy konkurenczia miatt, lévén nálunk az a divat, hogy ha valakinek jól sikerül valami, mindjárt mindnyájan úgy és azt akarjuk csinálni, egymásra lejtjük az árakat és nagy keresletet teremtünk, a mi mindenesre nyomra a piac árakát.

Ha most már a teljesen kihízalt fehér és tarka okrok napi gyarapodást vizsgálom, ugy azt tapasztalom, hogy 200 fehér okor, 1050 kg beállítási súly mellett 170 napi átlag halizslásnál 102 dekagrammal szaporított naponta, addig 300 tarka okor ugyancsak 1050 kg beállítási súly mellett 160 napi átlag halizslásnál 120 dekagramm napi szaporulatot ér el. Igen fontosnak tartom a pontos időben etetés, a nyugalmat, az egyöntölti, illetve egyforma takarmányt; minden okrot individualiter kell ősmerni, annak szokásait, étvágát, a beállítással meg kell figyelni, hogy amennyire lehet egyforma okrok jóllétét egymás mellé, vagy egy jóllétet és létszámot ebből a szempontból az okor eleinte termes takarmányokkal jólakják, de túlságos sokat ne kapjon, csak annyit, amennyit józitan megeszik, nehogy izék maradjanak előtte. Ugyancsak vigyázni kell tiszta nem hideg vizet az itatásnál, valamint a kellő mennyiségű só adagolására is.

A mint említettem a nyugalom igen fontos és részéről ebből a szempontból nem vagyok barátja a gyakori mászásnak.

Az ilyen aprógörök és a takarmányozásról egész kis kötetet lehetne írni, a zrire most bővebben kiterjeszkedni nem óhajtok, mert szerintem minden gazdának más és más viszonyokkal, más és más takarmányokkal kell szolgálnia és recepteket adni, nem is lehetne arra kell igazítani, hogy én egyáltalában, de főleg a halizslásnál mindenféle álláslehetőség elensége vagyok, kivált, ha értakarmányokat is vegyitelnek a keverék közé. Különbséget kell tennünk a téli és nyári halizslás közt; nagy általánosságban mondatom, hogy nyáron kelendőbb a könnyebb okor, mint a nehéz és ha áll, az, hogy rossz okrot ne hizslaljunk, ezt főleg a nyári halizslásnál tartuk be, mert a rossz okrot nyáron megési a légy. Ahol a nyári halizslát rendszeresen üzik, ott az istállók berendezésére ügyelni kell; szükséges, hogy azok elég magasak és szellősek legyenek, mert az alacsony rossz levegőt általában sokkal több a légy, mint az esőkön és a főszög is sokkal könnyebb meg van, emitt nem zaklatódik annyit és nem fullasztja el a meleg. Ha még öközetesem, hogy az esetleg rossz hízó okrokat vétek az istállóban tartani, elmondottam a halizslás körül megfigyelendő dolgokat, melyek után legyen szabad az eladással is felhoznom egyet-mást.

Az eladással sajnos egyedül Bécsre vagyunk utálva. Pesti vásár feltevése az olcsó szarv marhával és a voltaközönység is olyan kevéssé finnyos, hogy ha egy heti piacozon 100 prima okor van, akkor már ez nem kereset és mindenféle szedett marha lenyomja az árát a jó okornék. Ehhez járul még, hogy az utóbbi időben az úgynevezett Kneipok végtelen meg van engedve és így van olcsó his elég, a jó okrokat pedig mehetünk Bécsbe. Mondhatja valaki, hogy adjuk el otthon okroinkat, a mi nagyon szép dolog elvben, de most már az ugys minimális haszonnal járó üzlet után adjuk egy olyan résket a helyzet nehézségét jobban ősmerni kereskedőnek, hogy az szintén kellő hasznot hozhatunk meg van engedve és így most már, hogy adhatjuk el okroinkat vagy a magyarok, vagy a kereskedő károsítása nélkül. Hogy Bécsben mennie ki vagunk

szolgáltatva, a mászáróknak azt csak az érti meg, a ki azt próbálja; ilyesmít leírni nem lehet, de szerintem a legnagyobb porfidia mit velünk magyarországi termelőkkel alkotvénak, az ugynevezett contumace vásár általános tartása. Bécs akkort és úgy zárta el contumace vásárát meg, mint Bécs elzárta a szabad vásártól az egész megyét. A contumace vásár szombatban tartatik meg, az elzárt megyékből jóvó okokért pedig csak pénteken szabad kirakni a szabad égy, alá, így az a kényes 6-7 hónapig állatozott ókor, 3-4 napl waggoban állas szombatban egész nap a contumace vásáron és ha másnap is nem adható, ugy le kell azokat a vágóhidon vásárrap vágni. Tessék ilyen körülmények között élni. Ha az ember végighallgatja azt a témeked panaszt, a mit magyarországi hízlalók és kereskedők által, bizony megértik és félve kezd, vagy le is mond a hízlalásról. Romantikbenünk két gazdákat, a hízlalás foglalkozó ipari szeszgyárak is. Szerintem ma már a hízlalás egyedül a gazda kezébe való, nem pedig annak a gyárosnak, ki gyárának eme mellékterményét máskép is tudja értékesíteni. Vannak még egyéb apró kellemetlenségek is, pl. az órókért meg kell kötenni a waggoban; életképes attól, hogy a waggó ugyan álló szarvasosság, a szállítás közben törött bajokért, sokkal könnyebben törtenik baj, a megkötözött, mint a szabadon álló jószág között, könnyebben belé csavarodik a kötélbe, és ha egy-kettő elszakítja a kötélét, az folyton tör, öklélt a többi megkötözöttel. Leguabban egy miniszteri rendelet jelent meg az állattulajdonosok kezelséről; nem óhajtok ennek tárgyalásba bocsátótni, csak azt jegyzem meg, hogy a mi közigazgatási viszonyaink mellett, a rendelet keresztül nem vihető, ha csak egy külön embert nem állítunk a járlatok kezelésére, a mi ismét csak a gazdát terhelés, a közösi adó emelése válván ez új állás által szükséges.

Nem nagy dolgok ezek egyenként, hanem még, mikor gazd. hízlalásunk valamelyest emelkedőben van, szükséges minden kis akadályt elhárítanunk, hogy az fejlőd-hessen.

A legnagyobb bajt, a bizományos kérdést elhagrom, mert örömmel látom, hogy az irányban már mozgalmak indult meg, a minék remélhetőleg eredményre is lesz.

Blante Jenő.

IRODALOM

A szőlő és a bor. Növényfiziológiai és növénytanai tanulmányok. Adatok a szőlő és bor kémiaihoz. Irta Kosztány Tamás dr. Megjelent Magyar-Ovárórt. Ár 80 kr.

Az előttnk fekvő 72 lapra terjedő kis munka borászati szakirodalmunkatól művel gyarapította, mely röviden bár, de áttekinthetően élénk tiszta mindazon szükséges tudnivalókat és különösen leguabbi buváratokat, melyek a szőlőművelés és bor készítés terén felmerültek. B kitűnő kis munka szerzőszerényen jegyzi meg, hogy „Nem volt előző könyvet írni, e célra igen jó könyvek állanak rendelkezésre, csak a szőlőművelés és borkezelés alapelveit akarom, a mennyire ez idő szerint lehetséges, kelő világításba helyezni, hogy általa a szőlőművelés mun-

kája öntudatossá, célszerűbbé s így jövedelmezőbbé váljék”. A szőlőművelés és borkezelés alapelveit feltaláljuk e füzetben a leguabbi tudományos buváratok által előrt gyakorlati eredmények alapján; melyek a jóvó borászati képtét láttat megöklé. De a kis füzetben szerzőnk fázásztó és sok időt igénybe vevő kísérleteivel is lépten-nyomon találkozunk, melyek közül sok egészen önálló kutatási irányt jelez és az elért eredmény úgy a szőlő fejlődési viszonyaira, valamint az erjedés tüneményére vonatkozó ismeretleink lényegesen fázásztó, különösen a hivatásos hízlalók és a kis házi borászatok ügyének szolgálni, mert szerző a borkezeléssel tett kísérletek eredményeit közli. „A borkezelés” — mondja a szerző a bevezetésben — „öregi foglalkozás s készítése tekintetében egészen eszázad Középgyi fázásztó csak a tapasztalat és más- közli fejlődési út irányad. A természetfölények földrendelése azonban mint sok mindennek, úgy a borászatként is hatalmas lökést adott a fejlődésre. A művelti bortermelőnek emelőfoga ismerne kell azon természetfölények, melyek a bor keletkezésénél szerepet játszanak, hogy teendőt is a megköszív vagy mások példája után, de öntudatosan végezze az erjedést, mert csak ez esetben várható a ténen haladás”.

Szöflönk rekonstruálásával egyidejűleg borászatként tudományos alapon való fejlesztésével is behatóan kellene foglalkoznunk, de erre sajnos még intőző körök áll gondolkodnak, pedig a külföldön már szép eredményt értek el az irányban. Dr. Kosztány munkája megmutatja az irányt, melyen a magyar borászatként haladni kell és az által által hozott nagy áldozat kellő eredményre csak egy fog vezetni, ha a borászati tudományos fejlesztésére is meghozza az áldozatot, hogy midőn ismét az első bortermelő államok közt fogunk szerepelni, akkor már a tudományos kísérletek gyakorlati eredményre felvezesse a magyar bortermelőket. Dr. Kosztány munkája ne hiányozzék egy bortermelő megzda asztaláról sem, de sokat tanulhat ebből a kereskedő is, nem is szólva arról, hogy a természettudományokkal foglalkozó is feltalálja abban dr. Kosztány érdekes tudományos kísérletei is.

Nem lehet itt czélunk a munka részletek ismertetése, mert annak minden sora érdeklő a bortermelőt, itt csak röviden a munka tartalmát soroljuk fel. A munka 4 részből áll, és pedig. I. A must és bor alkotórészei, mely fejezetben az alkotó részeket és azoknak kedvező fejlődési viszonyait tárgyalja. Az ásványi anyagok fejezetében a szőlő trágyázására is behatóan kitér. II. Az erjedés és élesztés. III. Erjedési tényezőknél. Legtöbbé saját kísérletek alapján ismertet a tiszta élesztőtenyésztés fontosságát, a borászatra és különösen egyes magyar borokból származó tiszta borkezelési tenyésztésre vonatkozó érdekes kísérleti eredményekkel ismertet meg bennünket a szerző. IV. A bor és sepről fejezetben a kénészes pasteurizés, szőlésés s.b. befolyását a borra tárgyalja és végre a bor megőrzéséről.

Ezen kis munka élénk biznysága annak, hogy a magyarórári gazd. akadémia tudós professzorától, ki nemrég ünnepelte meg 25 éves tanári jubileumát, hazai viszonyainkra vonatkozó megzdasági chemia fejlesztése terén még sokat várhatunk.

Az ismertetést kis füzetlet melegen ajánljuk összes érdeklődőik figyelmébe.

Dr. Szilágyi Gyula.

Házi állatok okszéri munkafázása. Több rendbeli szives kéremzőködsére, amelyben tizenhat gazdatisáram közül takarmány-kiszámlálási tabelláim megzserkesztésének forrása felől tudakozódtak, van szerencsém

ez uton szívesen tudatni az illetőkkel, hogy nevezett munkám „Házi állatok okszéri táplálása”-nak II-ik kiadása Révai testvérkönyvnyekesedésében — Kisdómán megzserkesztéséről — is azonban kiadott előírta; s sokkal praktikusabb Dietrich-König által kiszámított észmészét táplálóegységgek szerint akarnak takarmányozni, azoknak ajánlom műt évben megjelent „Sértés javítása és hízlalása” című munkámat, amelynek egyik fejezetében az említett Dietrich-König-féle táblázatok után, minden takarmányemre táblázatok is kiutatásnak vannak. Az utóbb említett munkám megzserkesztése a „Pátria” könyvkiadó vállalatnál, Budapest, Köztelek, K. Ruffy Pál.

LEVELSZEKRÉNY.

Kérdések.

371. sz. kérdés: Gazdaságilag indokolt volna-e a petroleum helyett, mellyel egészen meg vagyunk elégedve, „eszésér olajt”, melyet a Magy. Mezőgazdák Szövetezete ab Budapest 29 írtét színt használni, feltehetőleg: 1. a császár olajnál kisebb a szükséglet; 2. a császár olajnál nagyobb a világító képessége; 3. a császár olaj használatánál kisebb a tüzevesztés.

S. F.

372. sz. kérdés: Egy hét éves, arabs telivér mén 3 éves korától kezdve, évenként 14—16 kanczát fedez. Az első két évben meddő kanczát alaj maradt utána, míg az utolsó két év alatt — mindamellet, hogy jobban hágt, mint azelőtt s a hágtás is szabályosan történik — a kanczák többször ismét fedeztetés után sem fogzanak meg, hogy egy évrőlként alaj egyik utánna 1—2 esikő, pedig úgy a mén tartása, valamint a kanczák is ugyanazok. A mén egy-átalában beteg nem volt, tehát semmi ki-mutatható ok fönn nem forog. Minden keresendő a magtalanlás oka? s miképpen lehetne a mén potenciáját némileg emelni? Sencze. P. M.

373. sz. kérdés: Egy lapos, fekete agyagos terület köznségese tiszta, való fűzfával akarok beültetni. Mily távolvágra teendők az ültetvények és hány évszámra osztandó be, hogy leguabbi tiszelt anyag legrész nyerhető? A terület tavasszal árvíz járja.

374. kérdés: Az idén seprézikort termettem, melyet seprének szeretnék földolgozni.

Hol kaphatok szakértő munkást? Hol vehetek gépet a sepricsináláshoz? Hol vannak seprógyárak? Mily árban adható elő a czirokszalma.

Adám.

K. K.

375. kérdés: Igás órókroim, hogy kondícióban tarthassam, a következő takarmánnyal akarom etetni. Buza-terék, kizlatótt répszálet, buzakorpora és eszoteg tengeri.

Mily arányban osszasm fel ezen takarmányféléket?

Vezekény.

B. Z.

376. sz. kérdés: Helyes-e számitási al-pom, ha egy teljesen újonnan felállított gőzmalomnál, amely 2 pár kőre, egy hengerre, tisztítóásra és kopótóra rendeztetelt be, és egy régebbi 2700 forinton vásárolt Robey 10 leány állógéppel hajtatik, ekkor teltelem meg?

És épület és az összes berendezés tényleges és készpénzben lefizetett összénel számitásba hozom a tőke 4%, kamatját, az épületnél évenként 2% lehánsztást és 1% futótelést; a gézgéppel és a malom belső szerkezetére pedig 10%-ot; míg külön-özen kívül ezek feltartására még külön összeget

is számításba vennem? és mennyit? A fűtő felosztás, nem különben a gazdaság által teljesített fuvarok, az itt dívó napidíjak, vagy csak azon árban számítandók fel, amelyek a gazdasági konvencziókban kifejtettek van?

Lengyelőti,

V. B.

377. kérdés. A burgonyánál kitünő sikorkinek bizonyult főzés a gyűrszálfelelő, jó-e a takarmánypárlal is? Es a repánál a kifűt nagy mennyiségű szennyvizet tartalmaz-e főntőnt a páczolt és egyéb takarmánya.

A.-Szt.-Iván.

N. L.

378. kérdés. Olasz sprézcirkókat egy része a kedvezőtlen időjárás következtében, lábón folyékony esőzés által érve, csupaapó pelyket kapott, úgy, hogy szép szára színe eltűnt a úgy néz ki, mintha poros lenne; el lehet ezt fehérítés által tintetni? miben áll ez a s hogy végzendő?

P. H.

379. kérdés. Ötven darab ökröt állítottam be hizába. Takarmányrával elég bőven rendelkezem. Mit tegyek? Vethetek-e a vigórt repához apra- vagy buzátörök, vagy árpaszalma szecskét, vagy búzaszalma szecskét. Erelten repét magban adjam-e? Az ökröknek a szénából csak egy csekély adagát, mint szilánas kapnak. A dara adagolását mennyi időre kell a beállítás után megkezdeni?

K. S.

380. kérdés. Kérek tanácsot, mily fajta szőlőt ültessék, egy lugas kőszőlőnél. A szőlő csak gyümölcs alakjában fogyasztatik. Kérek több faj megnevezését. A föld fekete agyag.

Győr.

G. Gy.

381. kérdés. Körülbelül 500 db anyabirkám í. h. második felében kezd az elletés. A szopós bányókotai jan. 15-től febr. 1-éig két-három részletben eladni mindkötőzöm, a bányók eladása után az anyákat 4 hónapig fejni tervezem. Hogyan és hol értékesíthetem legjobban a bányákat? G. S. T.-Németi.

Feleletek.

Sikeretlenül hágo csodór. (Felelet a 372. számú kérdésre.)

Ha semmi kimutatható ok nincsen, hogyan tudhassuk mi, hogy a magtalanlagnak a szobán forgó csodórnel mi az oka. Egyet látunk, a mi gyantát ébrest, azt a csodór 3 éves korában vételelt használatba tehát teljesen fejlődés állapotban, a mennyiben az arabs telér 5 éves kor előtt nem tenyész érett. De mint mondja, évenként csak 14-16 kanczát fedeztet, ez pedig a lefolyt 4 év alatt oly módon igénybe állt vehette, hogy miatta impotenssé legyen. Az mondatik továbbá, hogy a csodór jól hág jelenleg is, tehát aligha tehetetlen, következésképp nem benne, hanem a kanczának kell hogy legyen a hiba.

Legközelebb fekvő dolog az, hogy egyik-másik kancza hüvely- vagy méhgyűrűben szenved s emiatt savi hatása a méh-valladéka. Ezt lakmus-papírral kiderítheti, a mennyiben az ilyen savanyu nedv a kék lakmus-papírral voróssá szinesíti.

Az ilyen vegrőljárás méhnyedvben a csodór ondt szülészetünkre mának s ezért nem áll be fogazás. A bann segrizend, orvosonli kell a hurutot, de ha hurut nincis is, celszerű lúgos anyagot befekeskedni, hogy a savi hatás közömbösüljön. E célra megfelelő a közönséges mosó szódának 1%-os oldata is. Ezt kell beírni a vártató sűrűs oldat alá napal.

Forse nehezen tudható az okból-ból, hogy ez és nem más egyéb az oka a bajnak, de annyi megjegyezhető, hogy ez az irritálás semmiképp se árt.

Ha kérdést tevő egyébránt göröcs felett rendelkeznek, úgy megvizsgálhatja a csodór ondtját magtelésével alkalmas időt telésre, hogy jól fejlődő életnek mozgó és sok ondtás van-e benne, mert ha így van, úgy már egészen bizonyos, hogy a kanczák hibásak, ha pedig ellenkezőleg volna, akkor kétségtelen, hogy a csodór „kielt”.

En ez utóbbi nem hiszem, s nehézsé is azt feltételezni, hogy az ondtát; kitulasson hát az ok után kanczánál; az ondtát matrona állapotba; nemző szerveinek hibája; vérterelőt tenyészítés, sőt közeli rokonság is; avagy rendellenes sárlás; flegmatusus vérmérséklet; peythiszók takarmányozás és egyéb, mind oka lehet a szobán forgó kalamitások.

Különbön utána olvashat a kérdéstevő a tehetelenségnek és terméketlenségnek az „Allagyógyászat” ezími könyvében, mely minden könyvkereskedésben kapható.

Monostori Károly.

Fűtés létesítés. (Felelet a 373. sz. kérdésre.) Az ujinyi vastagságtól egész karvaslagásig és 0,6-1,5 vagy 2 méter hosszúságig terjedő dugványok, az aszoros és ugyanolyan eseméltőléságra ütendők egy-ütműtől, ha közé fűvel akarunk kaszálni vagy kapálni, a sávotávolság 2 méter, a sorokrokban a dugványok távolsága 1 méterre teendő. Első esetben 2558 db, utóbbiban 2878 db dugvány kell egy katasztrális holdra. A vágásforgó 25, legfeljebb 30 esztendő felé, meg-lyon korban az aszoros anyatalajon vágható fűvé növekszik a fűz és a sarhajtó képessége is erőteljes marad.

Különbön ha kérdéstevő betábotában kíván a légyerdők tenyészésével s kiznázásával foglalkozni, ajánlhatom a „Légyerdők” ezími munkámat, megrendelhető az Országos Erdészeti Egyesület titkár hivatalánál (Budapest V. kerület, Alkotmányterek 10. sz.)

Szprécskizítés szprézcirkókból. (Felelet a 374. számú kérdésre.) A szprégyártáshoz érte szakértőt munkát, miután eddig tudtommal a szprécskizést nyilvánosan nem tanítják seholsem, csakis valamely szprégyártóban lehetne kapni. A közönséges szprécskizéshez majdnem minden munkásember ért több-kérvésb, de az olasz cirkókból készített faenyeli finomabb szprék kötése némi gyakorlatot igényel. Egyébként ez is olyan egyszerű munka, hogy ügyesebb parasztember 2-3 nap alatt elsajátíthatja annyira, hogy a kellő gépekkel fog tudni dolgozni. Leg-egyszerűbb azéni valamelyik gyárból egy munkást szerelni, vagy valamely ilyen munkást egy gyárba néhány napra beküldeni tanulni.

A szprécszálláshoz szükséges gépek Amerikában készülnek s ilyen amerikai gépek Geo. W. Sillico cég által (Bruxelles-Belgium) beszerezhetőek.

Az innen való beszerzés azonban hosszadalmas és drága. Ilyen fajta gépeket gyárt a Fleischer és Társa kassai gyárgyára, a honnan árjegyzéket szivesen küldenek s a hol jó gépeket lehet kapni.

Nevezeteseb szprégyárak nálunk: Magyar mechanikai szpré és kefégyár Budapest; Braun Lipót és Társa Kassa; Taifer János Oroshiza; Szobokja testvérek Szeged; Jászai szprégyár Arad; Állás; Mákó Mayer Cse (Hortvartország u. p. Velika-Gorica).

A cirkószakál ára változó, a minőség szerint fizetnek érte métermázsánként 8—10—12-14 frtot s eozelég ha nagyon szép egész 16 frtbe emelkedik nálunk az ára. Az Olaszországban előkészített cirkószakál a gyárosoktól szállítással egyenlő 22-24 frtba kerül mászáknét, ezt azonban legtoábbnyire csak külső börtöknek használják.

Szalay János.

Husban tartó takarmányozás. (Felelet a 375. számú kérdésre.) Ig ágrs ökröknek a téli időnyre sok és tápanyagokban gazdag takarmány szükséges, melyhez nyugalmában tartva azokat a kérdésben fogant takarmányemmelkekkel az ökrök husban is jó erőben való megtartása lehetséges lesz. Nevezetesen a feleletünk takarmánykeveréke buzótrék, kiáztatott repaszéles és buzókorpat vettem fel, míg a lengerti mellettem, amnyemiben a kérdésből is úgy vettem ki, hogy az csak szükséges esetleg lenne felhasználandó, de másrészt a tengori felvétel nélkül is lehetséges egy kondícióban tartó takarmánykeveréket létesíteni.

E szerint etendő lesz a tápanyagszabvány szerint 1000 kg. élősulyra

	szára- anyag	szén- hidrát	zár anyag
Alap-takarmány	17 5	97	80 015 1:120
Buzátörök 12 kg.	10 284	0 168	8 312 0 648
Kiszáztatott repaszéles (cento- gyári hulladék 50 kg. ...)	3 500	0 120	2 350 0 050
Durva minőségű buzakorpat 3 kg.	3 472	0 440	1 760 0 107
Összesen 66 kg.	17 266	0 728	8 022 0 205 1:118

Ezen takarmányozás mellett még hetenként egyszer-kétszer sőt is kell nyalaitni az állatokkal. Ugyelni kell továbbá arra is, hogy az istálló levegője egyenetlenül 12-15°C meleg legyen, mert ha ennél hidegbe a telt jelzett, takarmány nem lesz elegendő, a szükséglet és illételeg felhasználni hõ pótlására s akkor saját testüknek tartalékanyagait használva fel, lassanként leromlanak, még ellenkezőleg a jó kondícióban nemcsak hogy megmaradnak, de esetleg gyarmadhatnak is.

J. G.

Felelet a 376. kérdésre. Ipari vállalat mérlegének felszerelésénél mindig szem előtt tartandó az az elv, hogy a mérlegbe lehetőleg csak pozitív számítású tételek felvételessenek, a fiktív tételek pedig mellőzendők.

A fenförgő esetében tehát úgy az épületkém, mint a gépeknek csak az elhasznált (amortizált), törlesztési) számitandó föl, mely szállard, szilárd épületnek 1%-ra, gépek és malomberendezéseknek 10%-ra tehető. A fenfartás (javítás, reparáció) költsége azért nem számitatik fel külön, mert ez, mint tnyéleges kiadás, a kiadási tételek közt kell, hogy szerepeljen, az épületek és gépberendezések kamatjának a felszámítása pedig azért mellőzendő, mivel a mérleg lezárásánál mutatkozik ébbelt, — a vállalat felvétele — tulajdonképpen a vállalatban fekvő összes tőkéréteket kamatját kifejezi. Ha ebből a jövedelemből az üzleti nyereséget akarjuk meg tudni, akkor belőle az alap- és forgótöke kamatját levonni, mely esetben az alapítotték alkotó épületek és gépberendezések tőkéréte után 4, az ifonyzótevélységszkésébe forgótöke után 5-6%-ot szorozni levésnéba hozni. Az alkalmazott személyzet fizetése csak azon árban felszámítandó, amint az a szegődmény naplójában szerepel, a terménybeli járandóság pedig folyó árak szerint felszámítandó, mely árban a gazdaságtól megváltat.

Másként alakul a dolog, ha a készítenéd mérleg csak jövedelmi állományt jellegéből bír, tehát tulajdonképpen csak elhasznált. Ilyen esetben az épületek és gépberendezéseknél úgy az elhasznált, mint a fenfartási költség felszámítandó. Utóbbira épületeknél szintén 1% és a gépberendezéseknél is 10% számítandó. A kamat felszámítása ebben az esetben is elmarad, mert ez az ellenírzott jövedelemben lesz befoglalva, ellenben a személyzet fizetése átlagos napi díjak szerint vétetik ez esetben fel.

Havész Árpád.

Fülleszk-e a takarmányrápát? *(Fülelet a 377. számú kérdésre.)* A menzében a takarmányrápát elaprított nyers állapotban épp úgy könnyen emészthető, mint főzve vagy gőzölve s akármelyik gazdasági állat nyersen is igen szívesen eszi, monddott előkészítés nem fizeti ki magát, ha csak arról nincs szó, hogy fagyos, romlott répat két felletvén, mert az ílyet már célszerű főzni vagy főzödni.

Sértések számára egyébiránt szokták főzni a répát s ez annyiban indokolt lehet, — ha a fűtanyag nem drága — hogy a disznó jobban emésztí a főt, mint a nyers répat.

A gőzölő edényben keletkezett répavíz, ha maga a répa túlfőzve nincs, épp oly kevésbé ártalmas, mint a burgonya ilyen víze, tehát a főt anyaggal együtt vagy más takarmánnyal együtt feleltethető.

Rövid ideig tartó gőzölés esetén (s ez a jó) szeszékpódsz nem áll be, elcukrosodás azonban a burgonyában nagyobb, a répában kisebb fokban megy végre, de ez nem hátrány, hanem előny.

Megmarult és szákal felhőtése. *(Fülelet a 378. számú kérdésre.)* A lóban sokszor kapott s ennek folytán megmarult, megpettyesedett cirzokszáknak szép szint alatt többé nem lehet. Fehértés által fog ugyan javulni a színe, de e foltozt teljesen eltávolítani nem lehet. Az ilyen cirzokszáki felület azonban hasznát, ha szála finom s máskülömben cromola nyice, mert a gyárosok a sepről levelebbé töltelnek alkalmaszák azonban kevesebb árt fizetnek érte.

A fehértést nálunk kézcselei eszközök, ez az eljárás azonban inkább a gyáros feladata, mert berendezés és gyakorlat kell hozzá. Ugy tudom, hogy nálunk gazdazettel nem is foglalkoznak.

Az olaszoknak állítólag van a fehértés kézcseles kiváló más módszerük is, ezt azonban nekünk eddig megismereni nem sikerült. En különben hajlandó vagyok hinni, hogy nincs is különleges módszer a fehértítésre, hanem az olaszországi cirzokszáki szebb színe, színe a kedvezőbbé éghalati viszonyok jó kihasználásánál van.

Szalay János.

Hízó ökrök takarmányozása. *Fülelet a 379. sz. kérdésre.* A hizálás menete három időszakra osztható, melyek mindegyike egy bizonyos ideig — 6—7 hétig — tart s a mely időszakok közelebbi pontos meghatározása olyrészt az állatok kondíciójától, másrészt a hizálás ana fokától függ, melyet a gazda eléni akar.

Minden egyes időszakra egy bizonyos mennyiségű (terméjű) s bizonyos tápanyagokat arányosan tartalmazó takarmánykeverék van előírva, a melynek pontos betartása mellett lehet eredményes és mégis gazdaságos hizálást elérni. Tehát olyan takarmánykeveréket kell kombinálni, melyekből a melyek arányosan tartalmaznak fehérjét, szénhidrátot, zsírt és száraz anyagot. Egyféle takarmánnyal ezt el nem érhetjük s így tehát egyedül takarmányrápával eredményesen nem hizalhatunk s kell, hogy egyrészt fehérjeteralmu, másrészt zsír és szénhidrátot tartalmazó egyéb anyagokkal, nevezetesen szókészákkal, számalával, kukoriczadarával, esetleg valamely olajpogácsa félével keverten etessünk.

A jelen esetben a répán kívül még árpa- s buzaszalma, árpa- s buzaszeeska, valamint kukoriczadara áll rendelkezésre, nagyon kevés répi szénával. A répát tehát a buzaszalmával s székesával keverten kell etetni úgy, mint az alábbi összehaltásban közölve van s minthogy a tápanyagszámában előírt fehérjemennyiség elérséhez még egyéb takarmányra is szükség van, a beállítások rögtön meg lehet kezdeni a darázst is 2 kg. kukoriczával. Minthogy

azonban a kukoricza nagy szántalmánál fogva mindjárt kezdőben nagyobb mennyiségben nem etethető, a bő hizányú fehérjét repezoolajpogácsával pótolhat, úgy hogy a hizálás

I. időszakban 100 kg. élő súlyra etendő: takarmányrépa 60 kg., buzapolyva 7 kg., buzaszalma 5 kg., II. oszt. jónövényű répi széná 2 kg., kukoriczadara 2 kg., repezoolajpogácsa 5 kg. Ezen takarmányokból 25,356 száraz anyagot, 2,263 fehérjét, 13,872 szénhidrátot és 0,566 zsírt tartalmaz 1:6:5 tápláló arány mellett.

II. időszakban: takarmányrépa 50 kg., buzapolyva 7 kg., buzaszalma 5 kg., II. oszt. jónövényű répi széná 2 kg., kukoriczadara 2½ kg., repezoolajpogácsa 7 kg., Tartalmaz 20,364 száraz anyagot, 2,261 fehérjét, 13,503 szénhidrátot és 0,532 zsírt. Tápanyará: 1:5:6.

A második időszakban tehát a kukoricza a olajpogácsa mennyisége emelkedik, de a polyva mennyisége valamivel csökken.

III. időszakban: takarmányrépa 60 kg., buzapolyva 5 kg., buzaszalma 7 kg., II. oszt. jónövényű répi széná 2 kg., kukoricza 1½ kg., repezoolajpogácsa 6½ kg. Ezen takarmánykeverékből 26,698 száraz anyag 2,467 fehérjét, 13,833 szénhidrátot és 0,732 zsírt foglaltatik. A tápanyará: 1:5:8. A hizók 30—60 kg. sőt is igényelnek naponként a darabonként. A szénát csakély 2 kg.-ban állapítottam meg mind a három időszakban tekintettel arra, hogy a készlet a szénából kevés; ha azonban több volna, úgy lehet 3—3 kilót is etetni s ezáltal a tápanyág nagyon nem változék s több fehérje jutna a szervezetbe.

J. G.

Lugas létesítésére alkalmas szőlők. *(Fülelet a 380. sz. kérdésre.)* Lugas készítésre igen sok szőlőfajta alkalmas, ezek közül felsorolom a következőket, mint amelyek minden igényeket kielégíthetnek a fehérjájuk, Passa-tul, Muscat lung, Lössops Ferdinánd, Damaskus fehér, Calabária fehér, Madagascari, Angvine, Manzina, Pácsi szőlő, Pécsi szőlő, Muscad, Ottome, Hialhályos fehér, Török mazsola és Muscad H. Albán.)

Piros fajtak: Chasselas rouge, Chasselas de Fontainebleau rouge, Chasselas Tokaj angvine, Muscat Frontignan rouge, Rosa mina vi vacca, Muscat Frontignan grizli, Muscat Pourple Constantia, Muscat rouge de Madure, Kecsecesői piros, Razzai piros, Muscat brun és Izabella piros. a) Kék fajtak: Muscat Hamburg, Trollingi kék, Boudales Cornuehon violet, Ladi Dawne's black, Kecsecesői kék, Due de Magenta, Frédéricium, Opotró kék, Belino Cambridge botanic, Garden és Izabella kék. Még csak azt kívánom megjegyezni, hogy miután kérdésvető talaja fekete szagú — a filloxera könnyen elpusztíthatja létesítendő lugasát, miért is vagy ojtott szőlőket ültessen, vagy a székénegészre rendezekély. Hogy a két védekezési mód közül melyik válnék jobban be, azt a közölt adatok hiányossága miatt itt nem lehet eldönteni, ezt kérdésvetőnek magának kell megtennie.

A. D.

Bárányok értékesítése. *(Fülelet a 381. kérdésre.)* A bárányok legjobban a budapesti piacra értékesíthetők. A szállítmány feladása olyképp intézendő, hogy az Budapostre kódi, szerda, csütörtök vagy pénteken érkezékek meg, miután más napokon rendez vásár nem tartatik.

A jobb értékesítés céljából ajánlatos a bárányok eladását valamely megbízható és cseké eladásra foglalkozó bizományosra bízni és hetenként csak 100—100 darabot egyszerre a vásárra küldeni, mely esetben — a kérdésben jelzett időben — minőség szerint párónként 5—8 forint is elérhető.

Wilhelm Ignác.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:		Olad
Fügelmentés.		1795
Gazdasági egyetlek országos szövetege.		1795
Gazdasági egyesületek országos szövetegeinek alakuló ülése.		1793
Növénytermelés.		
Termelési kísérlet Hildobryi borsóval és szorodollával. <i>Hrböky Emil.</i>		1799
Gazdasági növénytan.		
A magyar teodró és a kinali teo hamisításláról. <i>Barna Balázs.</i>		1800
Állattenyésztés.		
A hizálásláról általánosan. <i>Batal Jend.</i>		1801
Irodalom.		
A szőlő és a bor. <i>D. Nagy Gyula.</i>		1802
Házi állatok oltásláról takarmányozása. <i>K. H. F.</i>		1802
Levelezkény.		
Vegyesek.		1804
Eljegyzések. — Hiallóadás. — Magyar Gazdák és Választások 1746 Szövetkezte. — A földmívelésügyi miniszter termés statisztikája és a Bund der Landwirthe.		1804
Kereskedelem, tözde.		
Budapesti gabonabazár. — Szeszletel. — Műtrégyák. — Biológiaioktatás a budapesti közp. vitérsen. — Budapesti takarmányvásár. — Alattársak: Budapesti szoromárvásár. — Bécsi gabonabazár. — Bécsi szoromárvásár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár.		1807
Szerkesztői üzenetek.		
1807		

Eljegyzések. Csokolaj Pényes Kálmán, gróf Almásy Kálmán uradmít házja, egyelőre vinnai és drávaszék Békés földművelési leányát *Teret. Indonóvia Béla* gazdasátnak, egyelőre *Márkus Elvirát* Pusztá-Mélykútnak, egyelőre *Ödön Állami gazdasági intéz.* meghát megköszögyessen.

A Magyar Gazdák Válasáramon Ellátó Szövetkezte f. hó 14-én megkezdett működését, a mennyiben a rendelkezésére bocsátott előlmi czikket elárusítását a központi vásárcsarnokban megkezdette, mindjárt az első nap jó áron túl adott. A beérkezett árúkn jó áron túl adott. A vásárcsarnokok hivatalból még nincsenek a közhasználatnak átadva, de a székesfőváros a szövetkezetnek a megnyitást elől megadta az engedélyt, hogy a központi vásárcsarnokba bevonulhasson. Most már csak a gazdák közönségén áll, hogy előlmi czikket értékesítse s így jövedelmét szaporítsa: oly árúkat melyek eddig alig vagy rosszul tudott értékesíteni. Mindennem kérdésökösödése a legnagyobb kezeséggel nyújt felvilágosítást a szövetkezet vezetésége Budapest I. központi vásárcsarnokban.

A földmívelésügyi miniszter termésstatisztikája és a Bund der Landwirthe. Egy teljesen megalakult földművelési és németországi „Bund der Landwirthe” lapja *Darwin* földmívelésügyi miniszterét s az ő személyében a magyar kormányt. A kormány részéről eddig sok új indulatot az agrár törekvések iránt nem tapasztaltunk, de azt még sem tételhetjük fel, hogy ezek megakadályozásait ily primitív módon lehetnének tartandó. A növevő lap azt állítja ugyanis, hogy a földmívelésügyi miniszter által a nyár folyamán a világ gabonaterméséről előzetes becslés alapján közzétett statisztikai adatok *temendenzúsan meghamisítottak*. Ez állítás kapcsán annak a gyanúnak ad kifejezést, hogy a magyar kormány a termésrendényt a magyar kereskedő világgal egyetértésben — a nemzetközi gazdaságnagyszemre való tekintettel — a tényleg eredménytelenül denzúsan jóval alacsonyabban tünntette fel azon czélból, hogy ily módon a gabonakereskedésnek tegye lehetővé s ennek révén megáltothassa az agrár reformok

keresztülvitelt. Meggyőződésünk szerint ez a vád teljesen méltánytalanul éri Darányi földművelési minisztert, a kinek egyénisége az ily följelentéskor méltó kivárja. Köszönetlen, hogy a magyar kormány statisztikai adatait gyűjtési rendszere a gónósálat a legnagyobb mértékben megérdemli s tény az is, hogy statisztikai adatainak teljes megbízhatatlanság, ez a tény még nem jövesztí ellyt gyanusításra, mint a minővel a fénmet Bund der Landwirthei a földművelésiügyi minisztert illeli. Az olyan statisztikai adatok pedig, mint a melyek a világ gabonaterméséről közvetlenül az aratás befejezte után — felültes becselés alapján — közzé tétetni szoktak, teljesen fiktív értékek a csak némi tájékozás céljánt szolgálják. A magunk részéről sajnálatunkot vagyunk kénytelenül kifejezni a Bund der Landwirthei indokolatlan ámsáadás felett, s meggyőződésünk, hogy ez a nagy testület módot fog találni a hozzá nem méltó granatús jóvótételére.

A Bereceki emlékszóbor-bizottság f. hó 19-én ülést tartott a Kötteleken, mely alkalommal a bizottság orvendetes tudomása volt, hogy a felállítás szóbor határozata eddig 1100 ft gyült. egy. Határozatban ment, hogy Bereceki meltszóra a keretszint tanintézet kértjében állították fel, a hol legmegfelelőbb helye van. Erre nézve a bizottság egy feltörzésében ki fogja kérni a földművelési miniszter hozzájárulását, nemkülönben egy felirat intézését határozat al a földmiveltési miniszterhez, hogy a szóbor költségeire, amennyiben a befolyt ámsóanyag annak árát nem fedezték, egy bizonyos összeggel hozzájárulni szveskedjék. A meltszóbor bronzóbol fog készülni.

Gazdasági ismeretek terjesztése. A földművelési miniszter a mezőgazdasági ismereteknek mentő szándékával a jelenlegi állapotot megújításra törekvő programot tűzött ki. A kormány-akció megindítása előtt szakértőket tartott a tervezet elvi részének megállapítását végett. Ez értekezleten *Tormay* Déla miniszter tanácsos elnököt s részt vettek az orsz. gazdasági egyesület részéről *Kodolányi* Antal és *Szilassy* Zoltán, az erdélyi gazd. egyes. részéről *Jakob* László, a magyarországi erdélyi gazdasági egyesület részéről gróf *Zelenka* Róbert elnök, a baranyai részéről *Otoca* Géza, a eszirmegyei gazd. egyesület részéről dr. *Bochker* Károly egyetemi tanár, *Barsböl Zongor* János, Pestmegye részéről *Szerző* Géza, Pozsony részéről *Bartal* Aurél elnök, Sopronból *Otoca* Déla, Szepes részéről *Trécs* Ljót, Tolnából *Köcsis* S. Endre, *Mohács* József, Torontólból *Marton* Andor, Győrben részéről *Kubinyi* György, Zemplénből *Dékus* Ernő, Vas megyéből *Rössler* Károly, Zalából *Orosz* Nándor, Ezen kívül *Ruffy* Pál, *Győr* János, *Wittmann* János, *Babics* József, *Buda* Vilmos orsz. képviselő. A miniszterium részéről *Debokay* Lajos, br. *Malkecs* Jermos, *Szossy* Károly, *Förster* János, *Traykócski* *Parkyer* János főfelügyelő, *Förster* Kálmán és *Németh* József miniszteri titkárok, *Magyar* Kázmér földmiveltésügyi tanfelügyelő. Elnök a folyamlatban levő intézkedéseket ismeretve, kijelenti, hogy a földmiveltésiskolák által rendezett és fokozatosan fejlesztett vidéki gazdasági tanítóiskolák ezentúl is helyiatlatni fogják, s mellettt azonban a miniszter nagyobb szabású akciózt szándékozik indítani 14 vármegyégre kiterjedőleg, s akként, hogy az ismeretterjesztés ügyének társadalmunk közreműködését első sorban a gazdasági egyesületeket s ezek révén a helyi illetékes köröket önjajta megmérni. Képesíteni szándékozik bizonyos sorokban a gazdasági egyesületeket nagy részét től gazdasági szakértőkké, től tanítományok rendezésére, ugyazint vidéki tanítóiskolá tartására. Az értekezlet a miniszter tervét általánosságban egyhangúan elfogadta, megjegyezvén, hogy a teli

iskolák szervezése tekintetében a most működésben levő ilyen intézmények eredménye kérvánud lenne, a vármegyei szélesebb körre kiterjesztendő a helyi szükség és igényekhez szorosan alkalmazkodó vandortanítóskolák rendezését sürgős feladatnak jelzi. Ennek részleteit elfogadja, 14 vármegye gazdasági egyesületének megbízottjait készségeket nyilvántartott, hogy a tanítóiskolák meg az idén telen megkezdjék, s a részletes javaslatot legközelebb be fogják mutatni a miniszterium részére.

Állatforgalmi tárgyalások Német- és Oroszország között. Nagyon érdekes diplomáciai okmányokat tett közzé a napokban a „Magyarországi” című napilap, melyek értéhető szesz azon animozitást, melyet Németország a magyar állatvitellel ellen már régebb óta támaszt. Ezen okmányokból világosan kitűnik az, hogy a német kormány tárgyalásokat folytat Oroszországgal elő czélból, hogy az orosz állatvitellel Németországba megkönnyítse. — Mint általában ismeretes az Ausztria-Magyarországi és Németország között fennálló kereskedelmi szerződésben állatvitelnek Németországba a legnagyobb mértékben engedélyezett, ugyancsak ismeretes az is, hogy az orosz állatvitellel elől Németország már hónapokkal előbb csaknem teljesen elzárta magát, tekintettel az ott uralkodó állandó állatjárványokra s Oroszországgal mód nélkül silány állategészségügyi viszonyaira. — Ámde Oroszország ezen korlátozását nem nyugodtatja, s mint a M—g-ban közzétett okmányok bizonyítják, titkos diplomáciai tárgyalásokba bocsátkozott Németországgal, a mely hajlandó arra, hogy a mi állatvitellünk rovására jelentékeny konyinytéseket adjon Oroszországgal állatvitelének, esetleg teljesen feloldja az orosz határizlátatot. Ha Németország a kiltátsza helyzetét konyinytéseivel megelégedik Oroszországgal, akkor len csapást jelent a mi állategészségünkre s teljesen megéjénítia németországi kivitellünk, a melylyel szemben eddig is a legnagyobb szigorú tanusitotta a német kormány, annak dacára, hogy a mi állategészségünknek sokkalja jobb mint Oroszországgal. Ártatlanul a kereskedelmi szerződésünk meltemben Németország a legmagabbi kedvezményt biztosította állatvitelünkkel s mitűnt a diplomáciai tárgyalásoknál kormányunknak tudomása van (mert hiszen a szóban forgó diplomáciai okmányokat a földművelésiügyi miniszteriumból szerezte meg a M—g), követeljük, hogy a magyar kormány szerződésünk épségben tartása iránt haláldeklánul intézkedjék s a szerződés kijátszását Oroszországgal javára gátolja meg.

Sertésvesz vadlissók között. Lapunk egy barátja arról értesít, hogy a sals-levánteli-uraldom erdőségeiben az a sertésvesz szodi áldozatát a vadlissók között. Mult héten az erdészeti alkalmazottak a méhesérséi erdőn 4 db teljesen ismeretlen fajta sertésvesz timent két elhullt vadlissó hulláira akadtak. Valőszínűleg a hozzáférhelen sirtésűgben több hulls is volna taláható. Érdekesnek tartjuk felmenteni, hogy a vidéken a házi sertések ez fő őszén este kereszül a vészen.

Országos szőlőtelepek szövetkezéi. Mint arról lapunk egyike mult számban közöltük Budapestben egy országos szőlőtelepi szövetkezet létesült, melynek czélja a következő: Európai és amerikai szőlőveszók és ojtványok termelése, vétele, eladás s vételeinek és eladásának üzletszerű közvetítése. Immutis homokterületek és kötött szőlőtelepek vásárlása, szőlővel betelepítése, esetleg parcellázása és tovább eladásra, anyak és minaszőlőtelepek létesítése. Gyümölcsfaiskola létesítése és hasznosítása. Karónyers czéljára ácsázok telepítése és kocsárüztermelése. Csemeszőlő és bor termelése, vá-

sárlása, oskörü kezelése és eladása, csemeszőlő és bor vétele és eladásának üzletszerű közvetítése, mintapincék kimerésének felállítását, a vtele és bor eladásának üzletszerű rendezése. A szövetkezeti telepeken állandó szőlőmunkások alkalmazása és kiképzése, a szakismeret terjesztése czéljából szaklap kiadása. Magánbirtokosok részére vállalkozás utján szőlő telepítése. Cognac gyártása és szőlőszőlő melléktermények feldolgozása, vétele és értékesítése. A vállalkozás működését 1897. január 1-én napja után a jogok név közzétételével kezdi meg. Az 1897-ik és 98-ik évi üzletére osztalékot nem adván, a részvények szelvényei az 1899-ik évre szóló szelvényekkel közzéadók. A szövetkezeti alapítóképek a tagok üzletszerű, melyekből 100 korona névértékű s szelvényekkel ellátott részvények adának ki. A részvények névvel szőlők és oszthatatlanok. A 100 koronában megállapított üzletsz vagy egyszerre, vagy havi 10 koronás részletekben legfeljebb 12 hó alatt fizetendő.

Gyorsított marhaszállító vonatok. Az osztrák államasutak galiziai vonalán rövid idő óta gyorsított, külön marhaszállító vonatok közelebb a vállalkozás utján a protektoros osztrák vállalkozó bérbe vette. A ki e vonalaton Bécsbe marhát akar szállítani, annak a vállalkozónak a szándékát előre be kell jelentenie és még szerencsének tarthatja, ha minden egyes kocsiért 15—20—25 forint fölétesse mellett a szállítás megengedték neki. Így azután a szász vonalán ugyan külfönyt a vállalkozás 800—1000 forint hasznat hat. Furcsa dolog, hogy ha már az osztrák államasutak galiziai vonalán ilyen gyorsított külön marhaszállító vonatokat rendeztetettek, miért adták egy privát vállalkozónak bérbe, a ki a közönséggel szemben önkényesen jár el.

A magyarországi gazd. akad. hallgatók gazdasági egylete f. hó 10-én szakésztjéi tartott, a melyen részt vettek *Hensch* Árpád th. elnök, *Cserhás* Sándor, *Macey* Gyula és dr. *Nyirédy* Jenő akad. tanárok és az egylet tagjai. A felolvastás *Voit* Ottó akad. hallgató tartotta meg „A szepreözökröl” czimmel, melyért felolvasások jegyzőkönyv közzéont szavazatokat *Debokay* Lajos, *Traykócski* rendezték be a triárgatelepe” című vitakérdést vezetett be; a vitán részt vettek *Benkeics* Imre, *Lohatky* János, *Páll* Déla, *Schulpe* Alfons és *Mérényi* Kálmán akad. hallgatók.

A gazdaközönség figyelmébe. Az államasutak igazgatóság, tekintettel a karácsonyi ünnepek alkalmából várható nagyváltó gyűrusforgalomra, figyelemzettel a közönséget, hogy a Budapestre rendelt gyorsúras szállítványokat, különösen a gyors romlásnak álvéteit élelmi szereket már f. hó 15-től kezdve adja fel, nehogy az ünnepek előtti utolsó napokon feladásra kerülő tömeges gyorsúras szállítás értesítése *Lajos* Hódmezővásárhelyi zavarokra s késéskelőkre számíttasson okot. Kivánatos továbbá, hogy különösen a Budapestre szállítandó gyorsúras csomagok ne csak jellel és számmal látásanak el, hanem azokra a czimzett neve is olvashatóan rávezessék.

Állategészségügyi értesítések. A földművelési miniszterium a marhavesz és egyéb nagyváltó állatbetegségek állásról Decz. hó 9-én a következőké kimutatást teszi közzé: *Magyarországban*: I. *Kéleti marhavesz*: Magyarországon, Fiume és Keleti, valamint Horvát-Szalvonország egész területére az idő szerint vézmesztos. — II. *Lépfene*: összesen 12 községben 12 udv. — III. *Veszesség*: összesen 12 községben, 12 udv. — IV. *Takonyók és bőrvész*: összesen 49 kimutatást teszi közzé: *V. Rapadés szesz és környája*: összesen 1120 községben 12560 udv. — VI. *Rapadés tüdőböl*: összesen 8 közs. 8 udv. — VII. *Himlő*: összesen 3 községben 3 udv. — VIII.

